

TENHO

Matka kansanpukujen historiasta nykyajan mallistokonseptiksi

Laura Tahvanainen

TEKIJÄ/T:

Koulutusala Kulttuuriala			
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Muotoilun koulutusohjelma			
Työn tekijä(t) Laura Tahvanainen			
Työn nimi Tenho - Matka kansanpukujen historiasta nykyajan mallistokonseptiksi			
Päiväys	4.12.2017	Sivumäärä/Liitteet	56 / 6
Ohjaaja(t) Sirpa Ryyänen			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) -			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyössäni tekijä haki inspiraatiota kestäväen kehityksen mukaiseen mallistokonseptin luomiseen suomalaisen kansanpuvun historiasta. Tenho-vaatemallisto on suunnattu alakulttuureista kiinnostuneille miehille ja naisille. Kohderyhmää kartoitettiin havainnoinnin lisäksi nettikyselyllä. Mallistosta totetutettiin yksi tuote asiakastyönä, jolla todennettiin mallistokonseptin ideoiden toimivuutta ja valmistusmenetelmiä.</p> <p>Mallisto on minimalistinen ja siihen suunnitellut perusvaatteet toimivat lähtökohtana oman vaatemerkin ja mallistokonseptin ideoiden jatkokehittämiselle. Mallistokonsepti on sesongiton ja työssä tutkittiin menetelmiä, joilla voidaan lisätä kestävää kiintymystä vaatteisiin ottaen huomioon kestäväen kehityksen mukaiset periaatteet. Työn tavoite oli vahvistaa tekijän suunnittelija-identiteettiä ja löytää perusteet oman vaatemerkin perustamiselle.</p>			
Avainsanat Kansanpuku, vaatesuunnittelu, slow fashion, unisex, mallistokonsepti, asiakastyö, osallistava suunnittelu			

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Laura Tahvanainen			
Title of Thesis Tenho – A journey from history of folk costumes to a modern day concept collection			
Date	4.12.2017	Pages/Appendices	56 / 6
Supervisor(s) Sirpa Ryyänen			
Client Organisation /Partners -			
Abstract <p>The aim of my thesis is to search inspiration and knowledge of historical Finnish folk costume and create a sustainable clothing collection concept for men and women interested in subcultural phenomena. The author has examined the target group's values towards clothing by executing an online survey and observing the target group. The author has produced one product from the collection sheet for a consumer using participatory clothing design method to put the ideas of the collection concept into practice.</p> <p>The collection is minimalistic and the designed basic clothing items will serve as a starting point for further development of the author's own clothing line. Tenho-collection is seasonless and it aims to find attributes that create sustainable attachments to clothes. The thesis provides an overview about the characteristics that strengthens the author's identity as a designer. The thesis emphasized strongly the ideological fundamentals of the author's conceptual clothing line.</p>			
Keywords Folk costume, clothing design, unisex, slow fashion, concept collection, participatory design			

1	JOHDANTO	1
1.1	Lähtökohdat ja tavoitteet	3
1.2	Opinnäytetyön työsuunnitelma	4
1.3	Menetelmät	7
1.4	Kohderyhmän kartoitus	8
1.5	Nettikyselyn tulokset ja kohderyhmän toiveet	10
2	INSPIRAATIO JA OPPI KANSANPUVUISTA	12
2.1	Kansanpuvut ja pukeutumisen erityispiirteet	13
2.2	Varallisuus ja pukeutuminen	16
2.3	Kansanmiesten pukineet ja vaatteiden merkityksellisyys	18
3	OSALLISTAVA SUUNNITTELU – IDEASTA TUOTTEEKSI.....	21
3.1	Asiakkaan toiveet suunnittelun lähtökohtana	22
3.2	Kestävät materiaalivalinnat.....	23
3.3	Tavoitteena mahdollisimman vähän jätettä	24
3.4	Toteutuksen haasteet	25
4	MALLISTOKONSEPTIN PÄÄIDEAT.....	27
4.1	Mustavalkokuvien nostalgiset sävyt.....	28
4.2	Yhteinen vartalo	30
4.3	Malliston jatkokehitys ja palveluajatus.....	32
4.4	Brändäys.....	35
5	LOPPUPOHDINTA JA ARVIOINTI.....	37
	LÄHTEET.....	38
	LIITTEET.....	43
	LIITE 1. Nettikyselyn kysymykset ja vastaukset.....	43
	LIITE 2. Naisten puku 1700- ja 1800-luvulla.....	52
	LIITE 3. Mallistolakana.....	53
	LIITE 4. Mallistolakana väreissä.....	54
	LIITE 5. Tunnelmakuvat toteutetusta asiakastyöstä.....	55
	LIITE 6. Asiakastyytyväisyystutkimus.....	56

1 JOHDANTO

Tenho No-Seasons vaatemallisto on syntynyt omasta kiinnostuksestani suomalaista perinnepukeutumista ja käyttäjälähtöistä suunnittelua kohtaan. Tenho malliston inspiraationa toimi suomalaisen kansanpuvun historia, mutta tarkoitukseni ei kuitenkaan ollut toteuttaa historiallisia kostyymeja, vaan pikemminkin tuoda viitteitä suomalaisesta kansanpuvun historiasta nykyhetkeen. Aiheen valintaan vaikutti henkilökohtainen kiinnostukseni suomalaista mytologiaa ja perinnehistoriaa kohtaan. Tenho tarkoittaa Lapin taikaa, joka kuvaa minimalististen asujen monikäyttöisyyttä. Suunniteltujen vaatteiden taika on niiden käännettävyydessä, eli vaatteet voi pukea myös nurinpäin. Lapissa varttuneena malliston nimi tuntui luontevalta valinnalta, sillä se tuo ilmi myös omat sukujuureni. Vaatteiden käännettävyyden mahdollistavia teknisiä ratkaisuja ja mallistokonseptin ideointia käsittelen osallistavan suunnittelutyön kautta, jonka esittelen luvussa kolme. Malliston tarkoitus ei ole noudattaa muodin kiivaasti vaihtuvia syklejä, vaan tavoitteena on kehittää luvussa neljä esiteltävän Niekka-vaatemerkin alle ajattomia klassikkovaatteita sekä miehille että naisille.

Toteutin mallistosta miesten paidan asiakastyönä, jonka tarkoitus on ilmentää kansanpuvuista saatua oppia. Asiakastyönä toteutettava paita toimii osana malliston kehittämisprosessia, jonka kautta etsin keinoja ilmentää kansanpuvun historiaa Tenho-mallistokonseptissa. Asiakastyön toteutuksen ja kohderyhmälle teettämäni nettikyselyn avulla tutkin, olisiko mallistokonseptin mukaisille vaatteille kysyntää ja minkälaisin menetelmin voisin työstää oman vaatemerkin sisältöä eteenpäin.

Opinnäytetyöni on kehittämistyö, jonka kautta tuon esille omaa osaamistani suunnittelijana mahdollisimman monipuolisesti. Opinnäytetyö on minulle tutkimusmatka, jonka kautta etsin omaa suunnittelufilosofiaani ja lähtökohtia oman yrityksen perustamiselle. Asiakastyön ja kohderyhmälle teetetyn nettikyselyn (Liite1) kautta pyrin etsimään tekijöitä, jotka lisäävät kiintymystä vaatteita kohtaan. Miten saisin tuotua menneiden aikojen arvostusta ja vaatteiden merkityksellisyyttä takaisin nykyaikaan?

1.1 Lähtökohdat ja tavoitteet

3

Mallistokonsepti lähti liikkeelle lisääntyneestä kiinnostuksesta kansanperinteitä kohtaan. Viime vuosina on järjestetty enenevässä määrin perinnehenkisiä messutapahtumia, joiden tavoitteena on jakaa tietoa katoavista kansanperinteistä. Globalisaation myötä on syntynyt huoli kansanperinnetietouden katoamisesta. Lähdin pohtimaan, voisiko kansanperinnettä vaalia myös vaatetuksen muodossa ja tästä ajatuksesta syntyi idea Tenho- mallistokonseptille. Lähestyn kansanperinnettä vaatetuksen näkökulmasta tutkimalla suomalaisen kansanpuvun historiaa, tavoitteena löytää elementtejä jotka toimisivat myös nykyajan kontekstissa. Entisaikainen tapa valmistaa vaatteita vastaa omia arvojani suunnittelijana: materiaaleja käytetään säästeliäästi ja vaate valmistetaan huolellisesti ottaen huomioon vaateen käyttötarkoituksen. Asiakastyön ja mallistokonseptin suunnittelun kautta pyrin jäsentämään ja tuomaan ilmi henkilökohtaista arvomaailmaani vaatesuunnittelijana.

Mallistokonseptin tavoitteena on henkiä kansanpuvun perinteitä vaikuttamatta kuitenkaan historiallisilta kostoymeilta. Toteutan asiakastyönä miesten paidan, jonka tavoitteena on löytää suunnittelu -ja valmistusmenetelmiä mallistokonseptin toteuttamista varten. Asiakastyön kautta etsin keinoja yhdistää kansanpuvun historiasta saatuja oppeja nykyajan vaatetussuunnitteluun. Asiakas toimii myös esimerkkinä kohderyhmästä, johon kuuluvat 20-40 vuotiaat kansanperinteistä kiinnostuneet miehet ja naiset. Tutkin nettikyselyn avulla (Liite 1) minkälaiset tekijät vaikuttavat alakulttuuri ilmiöistä kiinnostuneiden ihmisten vaatevalintoihin ja minkälaisia toiveita kohderyhmällä on vaatetuksen suhteen. Asiakastyön toteutuksen kautta pohdin mallistokonseptille lähtökohtia ja toteutusmenetelmiä ottaen huomioon käytössä olevat, pienet resurssit.

Pyrin esimään vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Minkälaisin menetelmin voin tuoda ilmi kansanperinteen henkeä nykyajan kontekstissa? Minkälaisin suunnittelumenetelmin voin tuoda vaatteelle lisäarvoa? Minkälaiset tekijät määrittelevät mallistokonseptin sisältöä ja miten brändään omaa vaatemerkkiä?

1.2 Opinnäytetyön työsuunnitelma

Opinnäytetön prosessin vaiheita kuvastaa Kaavio 1 (s.6), jonka toteutin Anttilan (2007, 88) esittämää realistisen evaluaation ja tuloksellisen kehittämistyön kaavaa mukaillen. Modernin kansanvaatteen konseptin kipinä alkoi kytämään mielessäni keväällä 2017 tehdessäni Savonia Ammattikorkeakoulun Aurelia-muotinäytökseen mallistoa suomalaisen kansanrunouden innoittamana. Huomasin havainnoinnin kautta, että Suomessa on alkanut lisääntyä kiinnostus kansanperinteitä kohtaan, mikä näkyy esimerkiksi pakanallisuutta käsittelevissä messutapahtumissa, nykykirjallisuudessa ja raskaassa rock-musiikissa. Lähipiirissäni olevilta tuttavilta sain toiveen, että toteuttaisin miesten perinnehenkisiä paitoja arki- ja juhlaikäyttöön. Toteutin toiveen asiakastyönä, jonka kautta testasin idean toimivuutta sekä suunnittelun että toteutuksen tasolla. Sisäisessä ympäristössä oli tärkeää huomioida omat henkilökohtaiset resurssini, sillä toteuttava vaate tuli valmistaa omassa asunnossani, jossa käytössäni oli Berninan kotiompelukone ja vaatimattomat työtilat.

Osallistin asiakkaan mukaan suunnitteluprosessiin, jossa käytin mallina Kirsi Niinimäen (2013, 175) esittämää DPC-menetelmää (Designer, Producer, Customer). DPC-menetelmässä tuote suunnitellaan ja valmistetaan tiiviissä yhteistyössä asiakkaan kanssa, jolloin tuote saa lisäarvoa henkilökohtaisen kokemuksen kautta ja haastaa suunnittelijan huomioimaan asiakkaan näkemyksiä suunnitteluprosessissa. Minulle oli myös henkilökohtaisesti tärkeää toteuttaa vaate asiakastyönä, sillä kokemukseni miesten vaatteista on vähäinen. Lisäksi halusin saada suoraa palautetta suunnittelutyön ja toteutuksen onnistuneisuudesta, sillä loppujen lopuksi asiakkaan tyytyväisyys määrittää onko mallistokonseptin ideat toimivia vai ei. Asiakastyön toteutus herätti myös uudenlaista näkökulmaa mallistokonseptiin, minkä johdosta

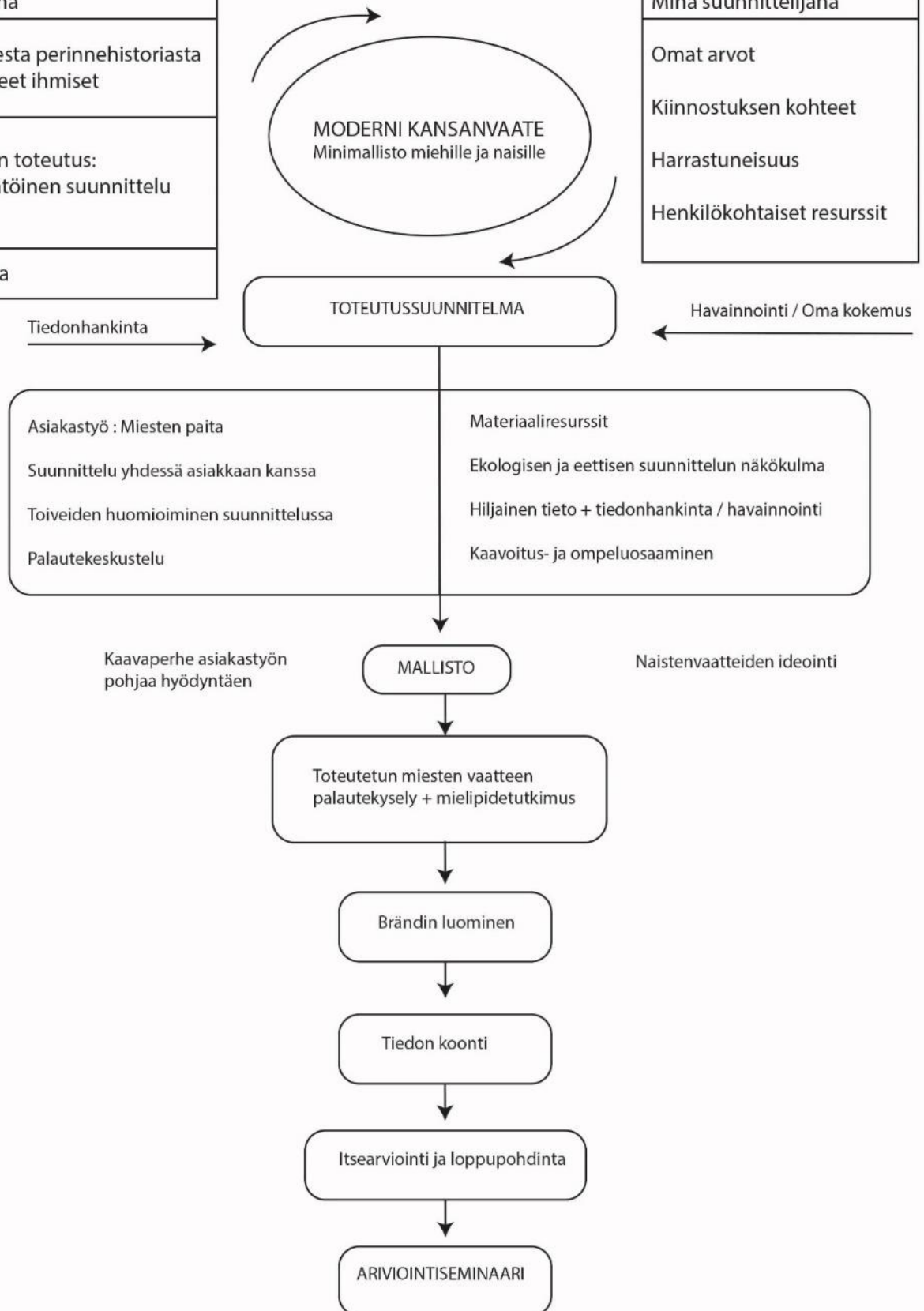
lähdin pohtimaan sukupuolineutraalia vaatetusta ja sen mahdollisuuksia (ks. Luku 4, 27). Teetin kohderyhmälle tutkimuskyselyn, jonka tulokset vaikuttivat sekä mallistokonseptin ideointiin että kehityssuunnitelmiin. Tuon työssäni vahvasti esille käyttäjälähtöistä suunnittelua, sillä mielestäni on tärkeää huomioida minkälaisia ominaisuuksia kuluttajat arvostavat vaatteissaan.

Ulkoinen ympäristö

Kohderyhmä
Suomalaisesta perinnehistoriasta kiinnostuneet ihmiset
Asiakastyön toteutus: Käyttäjälähtöinen suunnittelu
ONT-ohjaaja

Sisäinen ympäristö

Minä suunnittelijana
Omat arvot
Kiinnostuksen kohteet
Harrastuneisuus
Henkilökohtaiset resurssit

Kuvio 1 Opinnäytetyön kulku. (Pirkko Anttila, 2007, 88) Muokannut Laura tahvanainen.

1.3 Menetelmät

Opinnäytetyön tiedonhankinnassa on hyödynnetty käyttäjälähtöisiä menetelmiä, joilla on selvitetty kohderyhmän mieltymyksiä ja vaatimuksia vaatteille. Olennainen osa tiedonhankintaa on havainnointi eli observointi, jossa tutkittavasta ilmiöstä kootaan tietoa sitä seuraamalla ja tekemällä havaintoja (Jyväskylän Yliopisto, 2017).

Toimin osana tutkittavaa yhteisöä, eli 20–40 vuotiaiden perinnehistoriasta ja alakulttuurisista ilmiöistä kiinnostuneiden henkilöiden parissa. Observoinnin kautta etsin tietoa minkälaisiin vaatteisiin kansanperinteistä kiinnostuneet ihmiset pukeutuvat ja minkälaisiin viiteryhmiin he kuuluvat. Sovelsin havainnointia käydessäni Pakanalliset Syysmessut 2017 tapahtumassa, jonka pohjilta lähdin kohdentamaan nettikyselyä kohderyhmälle. Toteutin nettikyselyn (ks. Liite 1.) tiedonhankintakeinona, jonka avulla keräsin arvokasta tietoa kohderyhmäni arvoista, pukeutumistyyleistä ja kiinnostuksen kohteista.

Teoriapohjan lähteinä käytin monipuolisesti suomalaista kansanpukua ja pukeutumisperinteitä käsittelevää kirjallisuutta ja internet-lähteitä. Hyödynsin tietoa Tenho-mallistokonseptin laatimisessa käyttäen omaa luovuuttani vaatteiden suunnittelussa. Mallistosta toteutin miesten paidan asiakastyönä henkilölle, joka edustaa kohderyhmää (20-40 vuotiaat, kansanperinteistä kiinnostuneet henkilö). Asiakastyö toimii laadullisena esimerkkinä toteutuksen ja suunnittelun onnistumisesta.

1.4 Kohderyhmän kartoitus

Kohderyhmää pohtiessa mietin, minkälaiset tekijät yhdistävät kansanperinteistä kiinnostuneita ihmisiä.

8

Kokemusperäisen eli hiljaisen tiedon perusteella visioin, että kohderyhmääni lukeutuisivat 20-40 vuotiaat aikuiset henkilöt, jotka ovat kiinnostuneita alakulttuureista. Alakulttuurilla tarkoitetaan pääkulttuurista poikkeavaa ihmisryhmittymää, jolla on tunnusomaisia piirteitä, tapoja ja aatteita. Lähdin tarkentamaan kohderyhmään kuuluvien ihmisten arvomaailmaa ja mieltymyksiä vaatteita kohtaan havainnoinnin ja nettikyselyn keinoin.

Havainnointia Pakanalliset Syysmessut –tapahtumassa

Lähdin havainnoimaan millaiset ihmiset ovat kiinnostuneita kansanperinteistä ja siihen liittyvästä pakanakulttuurista, joka lukeutuu alakulttuurien piiriin. Osallistuin Helsingin Kattilahallilla 22-24.9.2017 järjestettyyn Pakanalliset Syysmessut-tapahtumaan, jossa observoin tapahtumassa käynyttä yleisöä ja näytteillepanijoita. Pakanallisten syysmessujen internet-sivuilla (Pakanalliset messut, 2017) mainostettiin tapahtuman lisäävän tietoa kansanperinteistä, suomalaisuuden juurista, luonnonuskonnoista ja siitä, miten pakanalliset suuntaukset tulevat esille tänä päivänä. Suunnittelemani Niekka-vaatemerkin alla toteutettavan Tenho-malliston tavoite on elävöittää suomalaisen pukeutumisen perinteitä nykyajan tarpeisiin soveltuvien vaatteiden muodossa, joten messutapahtumaan osallistuminen oli loistava keino havainnoida potentiaalista asiakaskuntaa.

Pakanallisten messujen yleisö koostui havainnoinnin perusteella pääosin ihmisistä, joita kiinnostavat massakulttuurin vastaiset ilmiöt. Enemmistö näytteilleasettajista edusti suomalaista käsityötä, taidetta ja

kirjallisuutta. Tapahtumassa korostui elämyksellisyys, perinteet ja mystiikan tunnelma. Pakanallisilla messuilla näytti vierailevan runsaasti gootteja, militaristisiin asuihin pukeutuneita miehiä ja huomasin, että useat näytteillepanijat olivat pukeutuneet keskiaikaisiin pellavasta ommeltuihin historiallisiin kostyymeihin. Näytteillepanijoiden historiallisissa asuissa oli näyttävyyttä ja karismaa, mutta omaan makuuni ne vaikuttivat liiankin teatraalisilta. Havainnoinnin perusteella lähdin pohtimaan millaisin keinoin voisin tuoda historiallisia elementtejä nykyajan vaatetukseen huomioiden vaatteiden käyttömukavuuden. Yllätykseni en löytänyt yhtäkään vaatekojua. Kenties perinnehenkisille, moderniin aikaan soveltuville vaatteille olisi tämän piirin piirissä kysyntää?

1.5 Nettikyselyn tulokset ja kohderyhmän toiveet

10

Toteutin laajan lifestyle nettikyselyn (ks. Liite 1), joka koostui yhteensä 22:sta kysymyksestä. Nettikyselyn tarkoitus oli kartoittaa minkälaiset tekijät vaikuttavat vaatevalintoihin, mitkä tyyliä koetaan kiinnostavimmiksi ja millaisia toiveita kohderyhmällä on vaatteiden suhteen. Nettikyselyn kohdentamiseen vaikuttivat olennaisesti havainnoinnin tulokset Pakanalliset syysmessut 2017 tapahtumassa. Lähetin nettikyselyn lähipiirini lisäksi suosituille,

goottihenkiselle facebook sivulle ja suuntasinkin kyselyn

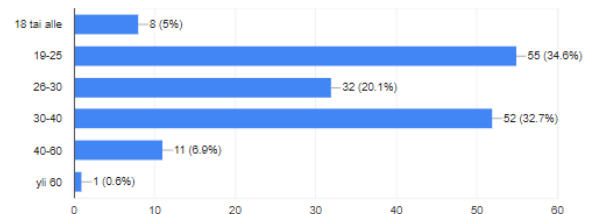
erityisesti miehille. Miespuolisten henkilöiden vastauksia kyselyyn sain runsaasti muun muassa Varustelekan henkiökunnalta, jonka joukosta löytyi paljon Suomen historiasta ja perinteistä kiinnostuneita henkilöitä.

Käsittelen nettikyselyn tuloksia (ks. Liite 1) lyhyesti ja pääpiirteittäin opinnäytetyössäni, mutta

tulevaisuudessa tuloksia on tarkoitus hyödyntää Tenho-mallistokonseptin ja Niekka-vaatemerkin edelleen kehittämisessä. Esittelen Niekka-vaatemerkin tarkemmin opinnäytetyöni brändäystä käsittelevässä luvussa 4.4 sivulla 35.

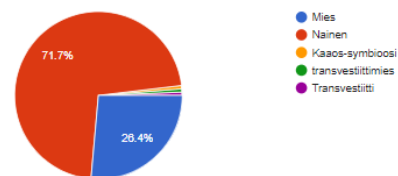
Ikä

159 responses

Sukupuoli

159 responses

Kuvio 2. Kohderyhmän ikä- ja sukupuolijakauma. (Tahvanainen, 2017)

Nettikyselyn (ks. Liite 1) perusteella suurimmat vaikuttavat tekijät vaateostoksiin ovat musiikki, ympärillä olevat ihmiset ja kaverit elokuvien lisäksi. Vastanneiden musiikkimaku painottui rock- ja metal-musiikkiin ja suurin osa vastanneista pukeutui mieluiten mustaan. Harrastuneisuus painottui siis kulttuuriin ja suurin osa vastanneista arvosti korkealle lähituotettua, ekologista vaatetta. Ylivoimaisesti suurin osa vastaajista koki goottityylin mielekkäimmäksi. Goottihenkisille ihmisille pukeutuminen on erittäin tärkeä osa identiteettiä ja

markkinoilta löytyy lukuisia goottivaatteita myyviä yrityksiä. Olen viimeaikoina huomannut, että goottivaatteista on alkanut tulla klisee, sillä muoti-ilmiöiden myötä pvc:stä, niiteistä ja ketjuista on tullut osa mainstream-muotia. Goottien on yhä vaikeampaa erottautua joukosta ja kyselyn avulla sain arvokasta tietoa siitä, millaisia toiveita goottihenkisillä on vaatteiden suhteen. Yllätyksekseni avoimissa vastauksissa korostui toive siitä, että vaatteet toimisivat sekä arjessa että juhlassa. Useat vastaajista kokivat ongelmaksi löytää laadukkaita, ekologisia, persoonallisia ja istuvia vaatteita. Miesten vastauksissa korostui kyllästyminen trikookankaisiin, iänikuisiin t-paitoihin ja farkkuihin, kun taas naiset toivoivat arki- ja juhlaikäyttöön soveltuvia, yksinkertaisia mekkoja. Esittelen seuraavaksi muutamia, nettikyselystä (ks. Liite 1) poimittuja inspiroivia vastauksia:

Kysymys : Jos saisit suunnitella oman vaateen, minkälainen ja mihin käyttötarkoitukseen se olisi? Kuvaile lyhyesti.

" Housut. Tyylikkäästä mutta käytännölliset. Esim. perus camot joista tehty erikoisemmat ja monipuolisemmat, mutta pidetty tyyli miesmäisenä goottipoikamaisuuden sijaan. Ei esim. renksuja yms jotka jäävät kiinni joka paikkaan."

" Vapaa-ajan vaate. Mukava mutta erikoinen ja erillainen kuin muilla."

" Miellyttävästä materiaalista, pitkä musta mekko pitkällä hihoilla, jossa yksityiskohtana ketjuja, solkia ja nyöritystä, iso huppu. Aivan perus arki käyttöön, vapaa - aikana."

Kysymys: Minkälaisia vaatteita kaipaisit nykytarjontaan?

" Uniikkeja demonologiaa käsitteleviä vaatteita ilman kytköstä mihinkään bändiin. Myös suomalaista perinnettä esiintuovaa vaatetta jossa vivahde modernista käytännöllisyydestä."

" Ehkä voisi sanoa että laadukkaammat vaatteet saisivat vallata enemmän alaa. Useimmiten ekologisuus ja laatu kulkevat käytännössä käsi kädessä – hyvä ja arvokas vaate ei todennäköisesti päädy niin helposti kaatopaikalle ja/tai korvautu muulla. Olkoot luonnonmateriaalia tai keinokuitua tai jotain siltä väliltä."

Hyödynsin kyselyn tuloksia mallistokonseptin suunnittelussa. Tuotteiden tulisi olla monipuolisia, mukavia, persoonallisia ja ennen kaikkea kestäviä, mikä luo haasteita vaatesuunnittelulle. Tuotteiden tulisi lisäksi sopia monenlaiselle eri vartalotyyppille, mikä taas aiheuttaa ongelmia vaatteiden mitoitus suunnittelemisessa. Lisäksi minun tulisi ilmentää kansanpuvun historiaa mallistokonseptissa. Lähdin konkretisoimaan asiakastyön kautta (ks. Luku 3) ideoita, joilla pystyisin ottamaan oman inspiraation lähteen lisäksi kohderyhmän tarpeet huomioon.

2 INSPIRAATIO JA OPPI KANSANPUVUISTA

12

"Tuskinpa on toista kulttuurin tuotetta, joka siinä määrin olisi ollut muutosten alainen kuin ihmisen puku. Niukasta alusta se on useimmilla maantieteellisillä alueilla kasvanut koko ruumista suojaavaksi verhoksi. Enemmän kuin missään muussa ihmishengen tuotteessa tulevat siinä näkyviin erilaiset maku- ja muotisuunnat. Siinä kuvastuvat myös kantajan sukupuoli, sieluntila, hänen ikänsä, suhteensa avioliittoon, hänen yhteiskunnallinen asemansa ja jäsenyytensä jossakin erikoisessa ihmisryhmässä tai uskonlahkossa – vieläpä vuodenaikakin, jona sitä kannetaan." (U.T Sirelius 1990, 1.)

KUVA 1. Esimerkki kansallispuvusta.
(Suomen käsityö museo, 2015)

Kuten Sirelius (1990) edellä toteaa, vaatteilla voidaan kertoa paljon yksilön persoonasta. Minkälaista arvomaailmaa moderni, kansanomainen vaate voisi välittää? Tätä asiaa käsittelen tarkemmin opinnäytetyöni luvussa neljä (s. 27), jossa avaan mallistokonseptin ideologista pohjaa enemmän. Tuodakseni Tenho-mallistossa kansanpukujen henkeä esille, perehdyin suomalaisten kansanpukujen pääpiirteisiin ja historiaan.

Tutkiessani suomalaisen kansan pukeutumisen perinteitä, oli tärkeää tehdä selkeä ero kansanpukujen ja kansallispukujen välille. Arkikäytössä olleita kansanpukuja leimaa koruton yksinkertaisuus ja käytännöllisyys, kun taas kansallispuvuissa korostuu juhlavuus (ks. Kuva 1, 12). Kansallispuvulla tarkoitetaan rahvaan ja talonpoikaisväestön käytössä olleen juhlapuvun pohjalta tehtyä toisintoa (Keski-Uusimaa, 2011).

Suomen käsityömuuseon internet-sivuilla (2015) kerrotaan kansallispuvun olevan kokonaisuus, josta käyttäjän tulee tietää minkälaiset asusteet pukuun kuuluvat ja miten asukokonaisuus luodaan. Kansallispuvun etiketti on tiukka ja asukokonaisuudet ovat tarkoin määriteltyjä. En halunnut mallistokonseptillani loukata kansallispuvun etikettiä ja arvokkuutta, vaan pikemminkin ilmentää talonpoikaisväestön 1700- ja 1800-luvuilla käyttämiä arkisia perusvaatteita, eli kansanpukuja kaikessa koruttomuudessaan.

13

2.1 Kansanpuvut ja pukeutumisen erityispiirteet

Kansanpuvulla tarkoitetaan professori Kaukosen (1985, 11) mukaan suomalaisen talonpoikaisväestön 1800-luvulle asti käyttämiä perinteisiä asukokonaisuuksia, joissa oli usein paikallisia tai alueellisia erikoispiirteitä. Lehtinen ja Sihvo (2005, 18) määrittelevät esimerkiksi suomalaisten kansanpukujen jakautuvan läntiseen ja karjalaiseen pukuun.

Karjalaiset kansanpuvut erotetaan toisistaan niin kutsuttuihin savakko- ja äyrämöispukukuihin, joiden tunnuspiirteenä olivat olkaimellinen hartiusshame ja uskonnosta kertova päähine (Lehtinen & Sihvo, 2005). Karjalankannaksen länsiosaa asuttaneet äyrämöiset (ks. Kuva 2) pukeutuivat runsaasti koristeltuihin, värikkäisiin vaatteisiin kun taas Savosta ja Karjalankannaksen itäosasta siirtyneet savakot (ks. Kuva 3) pukeutuivat pelkistetympiin asuihin (Lehtinen & Sihvo, 2005, 18). Nämä kaksi kansanosaa asuttivat siis samaa maa-aluetta, mutta erottautuivat

toisistaan muun muassa uskonnon, puhutavan ja ennen kaikkea pukeutumisen avulla.

Kuva 2. Von Wirghtin maalaus Räisälästä vuodelta 1860, jossa on Räisälän savakoiden harmaita pukuja.

KUVA 3 S. A. Keinäsen maalaus vuodelta 1876, jossa äyrämöistyt värikkäissä hameessaan.

Nykyaikana, globalisoituvan yhteiskunnan myötä, vaatteista ovat kadonneet äyrämöisten ja savakkojen pukujen kaltaiset erityispiirteet. On lähes mahdotonta päätellä pukeutumisen perusteella yksilön juuria, kun suurin osa ihmisistä on pukeutunut viimeisimmän kansainvälisen muodin mukaisiin vaatteisiin.

Globalisoituvan muodin vaikutus näkyy myös alakulttuureissa. Alakulttuureita edustavilla henkilöillä on yhä vaikeampaa erottua pukeutumisellaan massasta, sillä kainsainvälinen muoti on tuonut trendi-ilmiöiden muodossa kauppakeskusten halpavaateliikkeisiin muun muassa goottihenkiset vaatteet kaikkien saataville.

Esimerkiksi H&M lainasi räikeästi viitteitä raskaan musiikin ympärille syntyneestä black metal-alakulttuurista tuodessaan markkinoille Metallica ja Slayer bändipaidat, sekä rajuin bändilogoin varustetut takit (Markkola 2015). Black metal alakulttuurissa bändipaidat ostetaan yleensä suoraan yhtyeiltä ja bändilogoin koristellut takit ja liivit tulee tehdä itse; vaatteisiin nähdään paljon vaivaa. H&M sen sijaan yritti röyhkeästi tehdä black metallista myyvän trendi-ilmiön pinnallisin keinoin, vailla musiikillista merkitystä ja halvensi toiminnallaan alakulttuurin tee-se-itse-periaatetta. Markkinavoimien myötä trendien kierto on nopeaa ja ideoita ammennetaan (toisinaan epätoivoisin keinoin) erilaisista aihepiireistä pinnallisin keinoin, ilman syvempää perehtymistä aiheeseen. Muodissa ja markkinoinnissa mikään ei ole pyhää.

Aivan kuten black metal-alakulttuurin henkilöt tuovat esille musiikillista harrastuneisuuttaan esille itse ommelluin ja tarkoin valikoiduin bändimerkein musiikillista perehtymistään esille, kansanpuvuissa sosiaalisesta asemasta ja persoonasta viestittiin erilaisin asustein (Kaukonen 1985, 14). Esimerkiksi 1800-luvulla kyläsepät valmistivat 1800-luvulla talonpoikaisväestön toivomusten mukaisia koruja, nappeja ja solkia, minkä myötä niihin tarttui alueellista leimaa (Kaukonen 1985, 111). Kansanpukujen omaleimaiset ja alueelliset piirteet kehittyivät professori Kaukosen (1985, 13) mukaan vanhoja perinteitä sekä porvarien että käsityöläisten välittämiä muotiuuteuksia yhdistelemällä. Perinteiset vaatekappaleet, kotikutoiset materiaalit ja muodot säilyivät kansanpuvuissa pitkään, mutta vaatteiden nyanssit elivät ajan hengessä ja murroksessa. Edellä mainittuja elementtejä pyrin tuomaan Tenho-mallistokonseptissani esille.

Tenho-mallistokonseptin tavoite on ilmentää kansanpukua nykyajassa ja vaatetussuunnittelijana koen tärkeäksi tuoda vaatteiden merkityksellisyys takaisin tähän aikaan. Lähdin rakentamaan mallistokonseptia perusvaatteiden suunnittelulla (paita, takki ja housut), joista voisin myöhemmin kehittää saman teeman puitteissa näyttävämpiä asukokonaisuuksia (ks. Luku 4). Asiakastyössä tutkin syvemmin kansanpukujen perinteisiä leikkuutapoja ja rakenteita, joita voisin hyödyntää malliston muissa vaatekappaleissa (ks. Luku 3).

2.2 Varallisuus ja pukeutuminen

16

1700- ja 1800 luvun suomalaisen kansan pukeutumista määrittäi säätyläisyys. Sääty-yhteiskunta jakautui neljään säätyyn – aatelistoon, porvaristoon, papistoon ja talonpoikiin. Kansanpukujen piirteet kertoivat mihin säätyyn henkilö kuului, minkälaisia materiaaleja ja värejä sai käyttää pukeutumisessaan ja millaisia koristeita oli lupa käyttää. (Lehtinen & Sihvo 2005, 7-8.)

Nykyään varallisuus ei määritä pukeutumistyyliä. Suomisen kirjoittaman Me Naiset internet-sivustolla julkaistun artikkelin (2015) mukaan luksusmerkkejä käytetään nykyään entistä pidättyväisemmin. Näkyvien brändilogojen käyttämistä pidetään jopa rahvaanomaisina ja varakkuuta näytetään mieluummin klassisella maulla ja laadulla. Varallisuus näkyy ajankäytössä; rahaa upotetaan elämyksiin ja matkusteluun. Teettämäni nettikysely (ks. Liite 1) tukee myös tätä tietoa; musiikki, taide, valokuvaus ja matkustelu olivat suosituimpia kiinnostuksen kohteita. Perinnetiedon harrastukseksi / kiinnostuksen kohteeksi ilmoittavia oli kyselyyn vastanneista peräti 15,2 %.

Mallistokonseptissa halusin panostaa laatuun ja suunnitella kaiken kansan vaatteita korostaen rentoa otetta ja ajattomuutta vaatemaleissa. Vaatteiden tulisi olla yksinkertaisia, huolettomia ja niiden tulisi soveltua liikkuvaan ja kulttuurin nälkäiseen elämäntyyliin mutkattomasti. Mitä enemmän vaatetta käytetään elämyksellisissä tilanteissa, sitä enemmän tunnearvoa vaatteelle kertyy. Nettikyselyn (ks. LIITE 1) mukaan laadukkaille, monikäyttöisille ja yksinkertaisille vaatteille vaikuttaisi olevan kysyntää.

Lähdin pohtimaan edellä esitetyistä näkökulmista miltä kansanomaiset vaatteet voisivat näyttää tänä päivänä? Vaatteissa tulisi huomioida liikkuva elämäntyyli ja käyttäjäystävällisyys tyylikkyyden lisäksi.

Vaatteiden tulisi olla myös persoonallisia ja ilmentää kansanpuvun historiaa modernissa kontekstissa. Toteutin malliston inspiraation lähteenä toimivan tunnelmataulun (ks. Kuva 4), johon kokosin viitteitä suomalaisesta kansanperinteestä, nettikyselyn tuloksista, matkustelelevasta elämäntyylistä ja nykyajan dekadenssista. Asiakastyön toteutus oli välttämätön ideoiden konkretisoimiselle, josta kerron tarkemmin luvussa kolme sivulla 21.

17

KUVA 4. Tunnelmataulu. (Tahvanainen, 2017)

2.3 Kansanmiesten pukineet ja vaatteiden merkityksellisyys

18

Asiakastyötä varten perehdyin erityisesti miesten kansanpuvun ominaisuuksiin, joista hain inspiraatiota työn toteutukseen ja malliston visioimiseen. Tavoitteeni oli löytää yhdistäviä elementtejä kansanpuvun vaateparsista, joita voisin tuoda nykyaikaan takaisin luovan suunnittelun keinoin. Käytin lähteenä Lehtisen ja Sihvon Rahwaan puvun (2005) kuvamateriaalia miesten pukineista, joista koostin selkeyttävän tiivistelmän (ks. Kuvio 3, 20). Tutkin taulukon avulla, minkälaisia yhdistäviä piirteitä miesten kansanpukuista löytyy leikkausten, siluettien ja materiaalien suhteen. Kokosin kuvioon tietoa myös vaatteiden käyttötarkoituksesta, sillä sitä kautta pyrin selvittämään, minkälaisilla tekijöillä on erotettu juhla- ja arkivaatteet toisistaan. Esimerkiksi miesten pyhä- ja arkipaidassa ero näkyy paidan pituuksissa, materiaaleissa ja yksityiskohtien rakenteissa. Arkipaita oli vaatimaton, siihen käytettiin karkealaatuisia kankaita ja helman pituus oli lyhyempi entä pyhäpaidassa.

Paidat olivat väljiä istuvuudeltaan, hihoissa käytettiin käden liikkumavaraa lisääviä kainalotilkkuja ja materiaalina oli usein pellava. Lehtisen ja Sihvon (2005, 40) mukaan pyhäpaidoille oli ominaista huolellinen ompelu ja hienostunut koristelu. Halusin käyttää edellä mainittuja asioita lähtökohtina asiakastyön ja malliston perusvaatteiden toteutuksessa, pyrkien tuomaan pienillä muutoksilla paitaan istuvuutta ja ryhdikkyyttä. Asiakas toivoi, että

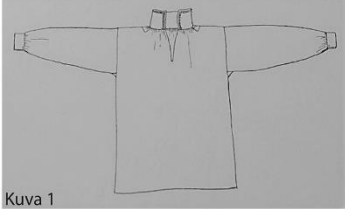
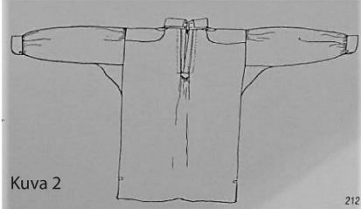
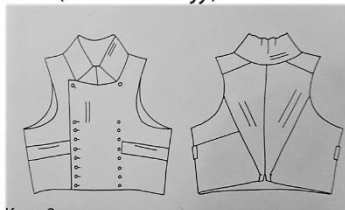
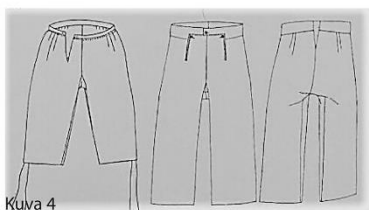

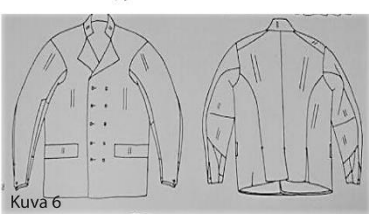
hän voisi käyttää paidan asusteena Kuva 5. Lähikuva kalvosinnapeista. Tahvanainen, 2017.

edesmenneen isoisänsä hopeisia, kaiverrettuja kalvosinnappeja, joten suunnittelin asiakastyöhön kalvosimet (ks. Kuva 5). Pienillä yksityiskohdilla on miesten vaatteissa suuri merkitys ja kalvosinnappien avulla paitaa on helppo muuttaa arkisesta juhlavaksi. Kalvosinnapit tuovat yksinkertaiselle paidalle henkilökohtaista merkitystä ja välittävät tietoa kansanpukujen tapaan paidan omistajan sukujuurista.

Nykyajan yltäkylläisyydessä hukuttaudumme vaatteisiin ja asusteisiin, joilla ei välttämättä ole kovinkaan suurta käyttöarvoa tai merkitystä - tunnearvosta puhumattakaan. Tenho-mallistokonseptilla haluan taistella muodin nopeaa ja kestämatöntä kiertokulkua vastaan kansanpuvun historian hengessä. Slow fashion (Rissanen 2011, 75) periaatteen mukaisesti haluan suunnitella tarkoituksenmukaisia, sesongittomia, ekologisia ja eettisiä vaatteita, joiden kantava ajatus on ”vähemmän on enemmän”.

Kansanmiesten pukujen tutkiminen oli työlästä, mutta inspiroivaa. Vaatteiden jokaisella yksityiskohdalla oli oma merkityksensä ja mielestäni oli hienoa, että saimme yhdessä asiakkaan kanssa konkretisoitua tätä ideaa Tenho-malliston ensimmäisessä toteutetussa tuotteessa. Asiakastyön ja pukuhistorian kautta sain oivalluksen siitä, miten asiakas voi tuoda omaa henkilökohtaista tarinaa esille yksinkertaisin keinoin. Asiakastyöstä syntyi idea siitä, minkälaisien raamien sisällä voin antaa asiakkaalle mahdollisuuden päättää vaateen lopullisista yksityiskohdista ja toteuttaa kustannustehokkaasti uniikkeja tuotteita. Suunnittelin mallistokonseptiin perusvaatteet sellaisiksi, että ne toimivat ikään kuin tyhjänä taulun pohjana asiakkaan oman tarinan ilmentämiseen (ks. Luku 4, 26). Tenho-mallistokonseptiin liittyvä historiallinen näkökulma ja vaatteiden personoinnin mahdollisuudet ovat mielestäni oiva keino tarjota kuluttajille älyllistä haastetta ja merkityksellisyyttä vaatteisiin, mikä puuttuu nykyajan tarjonnasta lähes kokonaan. Nykyisen kaltainen kuluttamisen kulttuuri ei ole kestävää ympäristön kannalta, joten kenties olisi aika ottaa oppia kohtuullisista kulutustavoista omasta perinnehistoriastamme ja päivittää niiden avulla tapaamme tuottaa vaatteita.

Miesten puku (1700-1800-luvuilla)

Vaate	Yleistä tietoa	Materiaalit	Yksityiskohdat
Arkipaita Kuva 1	<ul style="list-style-type: none"> - Vapaa-ajan vaate (työ- ja pyhäpaidat olivat erikseen) - Paita maksettiin palkkana tehdystä työstä, kulutettiin n. 3 vuodessa - Ommeltiin kotikutoisesta tai ulkomaisesta pellavapalttina - Tavallisesti 80cm pituinen 	<ul style="list-style-type: none"> - Karkea pellava/hamppukangas (hursikangas) - Pellavapalttina/toimikas - Karkeat materiaalilaadut 	<ul style="list-style-type: none"> - Korkea pystykaus (sidottiin liinalla, kaksoisnapeilla, soljilla, nyöreillä tai napeilla) - Kainaloikiila, poimutukset pääntiellä ja/tai hihoissa - Sivuilla pienet halkiot - Väljä istuvuus
Pyhäpaita Kuva 2	<ul style="list-style-type: none"> - Käytettiin kirkossa ja virkatalaisuuksissa - Pyhäpaitoja kulutettiin muutama koko eliniässä - Ilmensivät viimeisintä muotia - Sulhasten ja puhemiesten paidat saattoivat olla yli 100cm pituisia 	<ul style="list-style-type: none"> - Hieno pellavakangas (aivina) - Ulkomaiset tuontikankaat 	<ul style="list-style-type: none"> - Korkea pystykaus (sidottiin liinalla, kaksoisnapeilla, soljilla, nyöreillä tai napeilla) - Kalvosimet, hopeasoljet, värikkäät huivit - Kainaloikiila, poimutukset pääntiellä ja/tai hihoissa. Reikäommel / pitsikoristellut hihansuissa ja kauluksessa. - Ronkkaus (vinoruutuompele) - Sivuilla pienet halkiot - Eriyksen huolellisesti ommeltu
Liivi (hihaton röiyy) Kuva 3	<ul style="list-style-type: none"> - Miehillä 1-2 liiviä (kallis hinta) - Ylellisyyspukine, omaksuttiin sulhaspuvun yhteyteen - Raitakuosit yleisiä - Kotikutoisesta kankaasta ommellut edustivat paikallista muotia, ostokankaat viimeisintä muotia 	<ul style="list-style-type: none"> - Pellava - Puuvilla - Villa (sarka) - Silkki - Liivin selkäkappale ommeltiin usein eri kankaasta säästösyistä, esim. naisten vanhasta puuvillahameesta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Saalikaus / pystykaus - Kiinnitys metallisnapein tai nyörein - Käytettiin yhdessä korkeakaulukaisen paidan, huivin ja takin kanssa. - Liivi oli usein lyhyt, paita näkyi useimmiten housujen ja liivin välistä - Suoraselkäiset mallit, napitus 1 tai 2 rivinen.
Housut Kuva 4	<ul style="list-style-type: none"> - Pitkä ja leveälahkeiset tai polvihousut - Pyhä ja arkihousut erikseen - Käytännölliset ja yksinkertaiset - Olennainen osa työasua - Puhtaita arkihousuja saatettiin käyttää myös pyhäisin 	<ul style="list-style-type: none"> - Pellava ja hamppu - Villa (sarka ja verka) - Säämiskä - Lampaannahka - Poronahka (Pohjois-Suomi) 	<ul style="list-style-type: none"> - Sivusaumalliset, etuluukullinen malli oli yleinen - Lahkeet kiinnitetty vyötärönkaulusen selästä runsaasti poimuttaen - Lahkeen suussa nauhakiinnitys (palmikkonauhut), ns. kinttusiteet - Koristeina tina / metalliset napit ja nahkavöillä
Viitta Kuva 5	<ul style="list-style-type: none"> - Pitkiä tai lyhyitä - Pitkiä käytettiin yleensä pyhäisin kirkkoasuna - Lyhyet sarkaviitat toimivat työasuna - Käytettiin ulko ja työasuina, olivat käytännöllisiä 	<ul style="list-style-type: none"> - Pellava - Puuvilla - Villa (sarka ja verka) 	<ul style="list-style-type: none"> - Kainalotilkut ja kiilat toivat väljyyttä - Koristelemattomia, mutta kaulukset ja rintahalkio saatettiin koristella tikkipistoin - Viitta vyötettiin kiinni - Lyhyet viitat kiinnitettiin hakasilla leuan alta - Edestä avonainen, saalikaus tai yksinkertainen kaulus - Koristeena vyö, kaulukset, hihansuut ja/tai selkäkappale saatettiin koristella nauhojen ja tikkauksin
Takki (röiyy) Kuva 6	<ul style="list-style-type: none"> - Pitkä tai lyhyt malli - Olennainen osa talonpoikaista (Köyhän miehen puku) - Useita eri malleja, pyhä, virkamies ja arkitakit - Vaikutteet eurooppalaisista muotisuuntauksista ja ylimystön pukeutumisesta 	<ul style="list-style-type: none"> - Villa (Sarka, verka) - Puolivillaiset kankaat - Värät: luonnonvalkoinen, sininen, harmaa, musta, raitakuosilliset 	<ul style="list-style-type: none"> - Suora tai hienokseellinen selkäkappale, sivuilla poimutukset tai kiilat, kainalotilkut yleisiä - Kaulukseton tai kaulukseellinen - Käyttökäytöksestä riippuen väljä tai vartalonmyötäisiä - Kiinnitys ja koristelu metallisilla napeilla - Hienommissa takeissa hapsukoristelu hihojen ja kauluksen reunassa

Kuvio 3. Miesten pukineiden yleispiirteet.

3 OSALLISTAVA SUUNNITTELU – IDEASTA TUOTTEEKSI

21

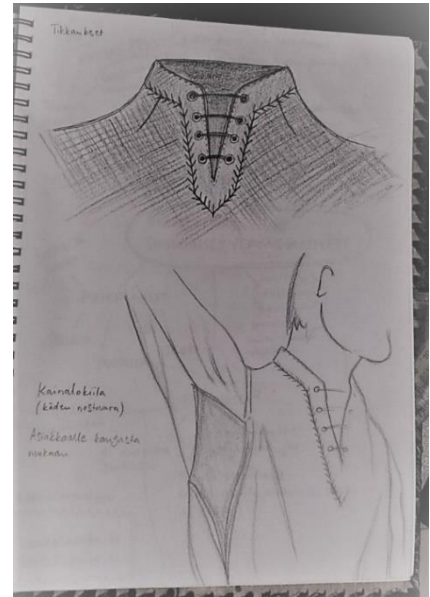
Asiakastyö toimi keinona etsiä tekijöitä, jotka määrittelisivät mallistokonseptin teknisiä ratkaisuja ja toteutustapaa. Halusin löytää vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Miten toteutan vaatteista käännettäviä? Miten ilmennän slow fashion ideologiaa ja ekologisia arvoja? Minkälaiset tekijät tuovat tuotteelle lisäarvoa? Mallistokonseptin ohjenuorana käytin Kirsi Niinimäen toimittaman julkaisun *From Disposable to Sustainable* (2013, 209) taulukkoa, jota mukailemalla lähdin työstämään asiakastyötä (ks. Taulukko 1, 22).

Lähtökohdaksi suunnittelutyöhön otin Kirsi Niinimäen toimittaman *Sustainable Fashion* (2013) julkaisussa esitetyn DPC-menetelmän (Designer, Producer and Consumer). DPC-menetelmä tarkoittaa asiakkaan osallistamista suunnitteluprosessiin yhteistyössä suunnittelijan ja tuottajan kanssa. Menetelmän kautta tuodaan kuluttajalle suunnitteluprosessi avoimesti esille, osallistetaan kuluttaja suunnitteluun ja luodaan vuorovaikutuksellista suhdetta tuotteen toteuttamiseen. Kuluttajan mukaanottaminen suunnitteluprosessiin avaa parhaimmillaan uudenlaisia, vaihtoehtoisia näkemyksiä yritysmaalleihin ja tapaan, jolla tuotamme uusia tuotteita. Tuote saa henkilökohtaista lisäarvoa, kun kuluttaja on ollut osallisena tuotteen suunnittelussa. Tämä haastaa myös kuluttajan peilaamaan omia kulutustottumuksiaan, kun tuotetta ei voidakaan napata valmiina kaupan hyllystä, vaan sen eteen pitää nähdä myös itse vaivaa. (Niinimäki, 2013, 175).

3.1 Asiakkaan toiveet suunnittelun lähtökohtana

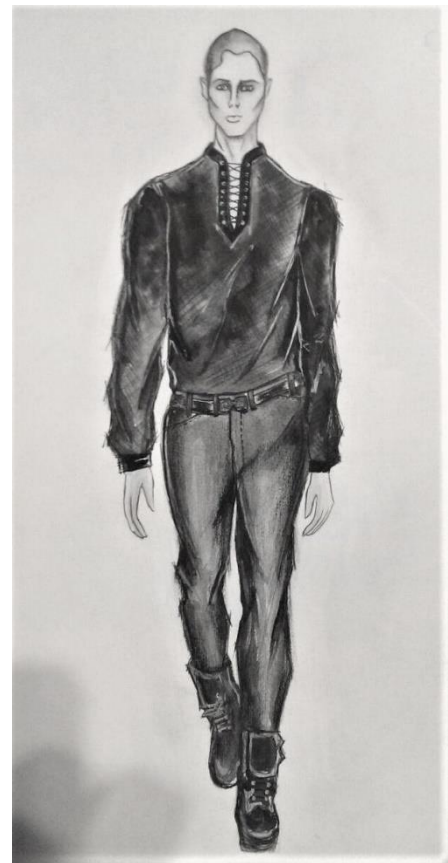
22

Haastattelin asiakasta kysellen minkälaisissa tilanteissa hän tulisi vaatetta käyttämään. Asiakas toivoi, että paita korvaisi hiostavat kauluspaidat ja vaatteen tulisi olla tarpeeksi juhlava ja siisti, jotta sitä voisi käyttää häissä ja samalla tarpeeksi persoonallinen, jotta sitä voisi käyttää festareilla. Tärkeää oli vaatteen funktionaalisuus; hihat eivät saisi puristaa, kaulus ei saisi ahdistaa ja paidan tulisi toimia sekä rentojen farkkujen, että puvun housujen kanssa. Asiakkaan antamien toiveiden perusteella suunnittelin myös malliston muut vaatekappaleet: rentoa ja tyylikästä.

Kuva 6. Luonnoksia yksityiskohdista. Tahvanainen, 2017

Luonnosten kautta pääsimme yhteisymmärrykseen paidan siluettista ja yksityiskohdista. Otin mallia kansanpuvun miesten paidasta ja työstin yksityiskohtien suunnittelua yhdessä asiakkaan kanssa luonnosten avulla (ks.kuva 7). Suunnittelimme paidan etuhalkioon nyöriyksen ja kapean pystykauluksen. Pystykauluksen halusimme pitää minimalistisena, sillä nyöriyshalkio itsessään toimi katseenvangitsijana. Leveät kalvosinnappirannekkeet toivat hihaan ryhdikkyyttä ja tavoiteltua juhlavuutta. Ehdotin asiakkaalle erilaisia yksityiskohtia, kuten kyynärpaikkoja hihoihin, sinisiä tehostetikkauksia ja halkioiden lisäämistä paidan sivuille. Asiakas torppasi nämä ideat alkuunsa, mikä palautti mieleeni slow fashion ideologian: vähemmän on enemmän.

Kuva 7. Luonnos asiakastyön siluettista ja käyttötarkoituksesta. Tahvanainen, 2017.

3.2 Kestävät materiaalivalinnat

23

Pellava oli luonnollinen valinta asiakastyötä varten, sillä sen perinteikkyyks kansanpuvuissa ja kaunis ikääntyminen vastasivat mallistokonseptin tavoitteita (ks. Taulukko 1). Pellavan ominaisuuksia ovat hyvä kulutuksenkesto, ekologinen tuotantotapa, materiaalin hengittävyys ja lisäksi pellava soveltuu myös herkkäihoisille (Linotte, 2011).

Asiakas ei ole koskaan aikaisemmin käyttänyt pellavavaatteita, joten materiaali toi uutuusarvoa hänelle. Totesimme, että pellavan struktuuri ja luonne antavat yksinkertaiselle paitamallille tavoiteltua karismaa ja ryhtiä.

Paitaa varten hankin hopeisia, halkaisijaltaan 5 mm:n sirkkarenkaita ja puuvillanyöriä paidan etuhalkion nyöritystä varten. Lisäksi käytin tukikangasta paidan kalvosimissa ja halkiokappaleissa. Lisämateriaaleja kului siis erittäin vähäsen, ja vaateen materiaalikustannukset olivat noin 18 euroa.

Ominaisuuksia, jotka lisäävät kestävästä kiintymystä vaatteisiin	
Design / Tyyli	<ul style="list-style-type: none"> - Klassinen - Ajaton - Ei liian vahvoja visuaalisia viestejä - Kuvaa jotakin uniikkia muotoilun aikakautta - Moniulotteinen kokemus kauneudesta
Laatu	<ul style="list-style-type: none"> - Laadukas muotoilu - Materiaali - Laadukkaat valmistusmenetelmät
Materiaalit	<ul style="list-style-type: none"> - Ikääntyy kauniisti ja arvokkaasti - Esteettinen - Pitkäikäinen
Funktionaalisuus	<ul style="list-style-type: none"> - Monikäyttöinen - Istuvuus - Kestävyys / Korjausmahdollisuus
Henkilökohtaiset arvot	<ul style="list-style-type: none"> - Uniikki - Räättälöity - Käsintehty - Itse suunniteltu - Henkilökohtaisesti valmistettu - Ideologian / arvomaailman ilmentäminen
Tunnearvo	<ul style="list-style-type: none"> - Muistot (historia / tulevaisuus, ihmiset, hetket, lapsuus) - Positiiviset assosiaatiot - Perheside - Itseilmaisuus
Nykyhetken / Tulevaisuuden kokemukset	<ul style="list-style-type: none"> - Lupaus kokemuksista (esim. mahdollisuus muunnella vaatetta) - Kerronnallisuus (syntyä tapahtumista, joissa vaatetta käytetään) - Perhesiteet, jatkuvuus (mahdollisuus kierrättää vaatetta perheenjäseneltä toiselle) - Tuotteen sopivuus lahjaksi - Miellyttävät kokemukset tuotteesta

Taulukko 1. Ominaisuuksia, jotka lisäävät kestävästä kiintymystä vaatteisiin. (Niinimäki 2011, 82). Muokannut Tahvanainen, 2017.

3.3 Tavoitteena mahdollisimman vähän jätettä

24

Asiakastyön kautta tutkin zero-waste kaavoituksen mahdollisuuksia. Zero-waste kaavoitustekniikalla tarkoitetaan tapaa, jolla minimoidaan leikkuussa tapahtuvan hävikkimateriaalin määrää. Nykyisen vaatetusteollisuuden tuotantomallissa kangasjätettä syntyy leikkuu- ja ompeluvaiheessa jopa 10-20% (Suomen tekstiili ja muoti, 2014). Kansanpukujen valmistuksessa hävikkimateriaalia ei syntynyt juuri ollenkaan ja arvokkaat materiaalit käytettiin viimeistä tilkkua myöten. Lehtisen ja Sihvon (2005) mukaan materiaalin kuluessa vaatetta käytettiin myös nurinpäin ja vaateen kuluttua korjauskelvottomaksi, ehjät kankaanpalat leikattiin talteen ja niistä tehtiin esimerkiksi vaatteita lapsille.

Luonnosten ja protoversioiden (ks. Kuva 8) pohjalta kuositteilin kaavat ja leikkuusuunnitelmassa lähdin liikkeelle kansanpukujen leikkuutapaa soveltaen. Suomalaisten kansanpukujen paidat leikattiin taittamalla kangaspala kahtia, ja pääntie leikattiin taitekohtaan. Kankaat olivat 1800-luvulla kapeita, vain 58-62 cm leveitä (Lehtinen & Sihvo, 2005, s 36). Iisalmen kangastukusta ostettu pellava oli sen sijaan 150cm leveä ja pesun aiheuttaman kutistumisen jälkeen työstettävä leveys oli 145 cm. Asiakas oli ostanut paitaa varten kangasta 2 metriä, mutta loppujen lopuksi kankaan menekki oli vain 1,45m.

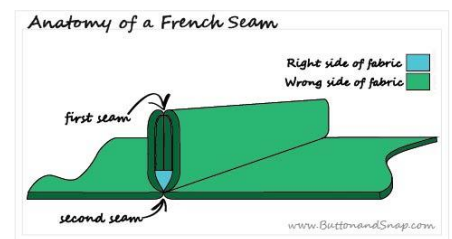
Kuva 8. Prosessikuvia: Protoversiot kauluksesta (kuva ylhäällä). Leikkuusuunnitelma ja materiaalihävikki. (Tahvanainen, 2017)

Pohdin leikkuun jälkeen hävikkimateriaalille

käyttötarkoitusta; soikion muotoisista paloista voisin työstää tuotteelle labelin ja voisin antaa asiakkaalle isoimmat kangaspalat vaateen korjausta varten (esimerkiksi kainalotilkkujen vaihtoa varten). Esittelen hukkamateriaalien hyödyntämistä tarkemmin luvussa neljä, jossa esittelen myös oman vaatemerkin brändäysideoita.

3.4 Toteutuksen haasteet

Asiakastyön toteutuksen haasteena olivat vaatimattomat resurssit. Ompelutyö tapahtui kotonani Bernina Activa 210 kotiompelukoneella, eikä minulla ollut mahdollisuutta käyttää reunoja huolittelevaa saumurointia. Palttinasiidoksinen pellavakangas rispaantuu erittäin helposti kuten käy ilmi kuvasta 9 sivulla 24.

Kuva 9. Ranskalaisen pussisauman rakenne. (Buttonandsnap, 2014)

Ratkaisin ongelman huolittelemalla paidan kappaleet mustalla kangasvärillä. Tuputtelin kappaleiden leikatut reunat kangasväriin dipatulla keittiösienellä noin 1 cm:n etäisyydeltä reunasta. Kangasväri sitoi pellavakankaan kuidut hyvin yhteen ja esti reunojen purkautumisen erinomaisesti. Kankaan reunojen huolittelu kangasvärillä on lisäksi ekologisempi vaihtoehto saumuroinnille, sillä polyesterilankaa kuluu huomattavasti vähemmän tuotteen valmistuksessa hyödyntämällä kangasväriä viimeistelyssä 3-lankaisen saumuroinnin sijaan.

Kuva 10. Paita nurinpäin puettuna. (Tahvanainen, 2017)

Paidan käännettävyyden vuoksi ompelin paidan saumat ranskalaisella pussisaumalla, jossa kappaleet ommellaan ensimmäiseksi oikealta puolen yhteen ja tämän jälkeen sauma käännetään nurjalle ja ommellaan sauma ”pussiin” (ks. Kuva 11). Pussisauma näyttää siistiltä myös sisäpuolelta ja tuplatikattu sauma parantaa

vaatteen kestävyyttä. Sauman rakenne luo mielestäni mielenkiintoisen efektin kun vaate käännetään nurinpäin. Tällöin paita muuttuu tyyliältään rennommaksi, ja nurjan puolen siistit saumat ovat myös viesti asiakkaalle tuotteen laadusta.

26

Paidan ompeluteknisten ratkaisujen miettiminen käännettävyyden kannalta oli haastavaa kauluksen ja hihansuun halkioiden osalta, mutta lopputulos oli onnistunut. Yhden paidan sijaan asiakas sai kaksi paitaa. Pussisaumarakenteet kestivät asiakkaan käytössä hyvin 40 asteen pesua, eivätkä saumat alkaneet kiertämään pesujen jälkeen. Pellavan ominaisuuksiin kuuluu rypistyvyys ja se vaatii silitystä käyttöjen yhteydessä. Silitys lisää tuotteen ekologista jalanjälkeä sähkönkulutuksen muodossa, joten kehoitin asiakasta huoltamaan paitaa ripustamalla se kosteena hengariin. Tällöin silitys ei ole välttämätöntä ja myös pesukertoja voi harventaa tuulettamalla paitaa usein. Omasta mielestäni pellava näyttää kauniilta rypistyessään, enkä koe pellavavaatteiden silittämistä lainkaan oleellisena. Tarkoitus on kokeilla jatkossa saman paitamallin toteuttamista jostakin vähemmän rypistyvästä materiaalista, kuten esimerkiksi hienosta ja ohuesta villakankaasta.

Asiakas oli erittäin tyytyväinen lopputulokseen ja paita meni heti käyttöön. Opinnäytetyön kirjoittamisen aikana paita on nähnyt kolme festivaalia ja useita illanistujaisia. Teetin asiakkaalle asiakastyytyväisyyskyselyn (ks. Liite 6), jossa kartoitin työn onnistuneisuutta. Asiakas kertoi olevansa erittäin tyytyväinen lopputulokseen ja kokevan paidan vahvasti omakseen. Kauluksen nyöriyshalkio olisi tosin voinut olla syvempi ja asiakas ehdottikin, että voisin vielä kokeilla vielä erilaisia kaulusmalleja. Palautteen inspiroimana haluaisin seuraavaksi lähteä kokeilemaan käsinkirjontaa sekä kokeilemaan erilaisia leikkauslinjoja paitaan. Paitamallin peruspohja on kuitenkin pääpiirteissään toimiva, joten tästä työstä on hyvä lähteä viemään malliston suunnittelua pidemmälle.

4 MALLISTOKONSEPTIN PÄÄIDEAT

27

Kansanmiesten ja naisten kansanpuvuista laatimieni taulukkojen pohjalta lähdin rakentamaan mallistokonseptin siluetteja. Konseptilla tarkoitan sitä ideaa, jolle mallisto perustuu, eli mitä teen, missä ja millä keinoilla ja mihin tarkoitukseen. Tavoitteeni oli henkiä mallistolla kansanpuvun yksinkertaista ja selkeää muotokieltä, kerrospukeutumista ja käytännöllisyyttä, ilman että vaatteet näyttäisivät historiallisilta rooliasuilta. Inspiroivana koin juuri minimalismin ja slow fashion näkökulman, mikä on tärkeä osa omaa design filosofiaani; mitä vähemmän kappaleita ja saumoja malliston vaatteissa, sen parempi. Halusin käyttää kansanpukujen tapaan mahdollisimman yksinkertaisia kiinnityksiä ja toteuttaa malliston ylisistä (yläosista) käännettäviä. Vaatteen kääntömahdollisuus tuo ekologista lisäarvoa vaatteelle ja haastaa suunnittelijan panostamaan myös vaatteen nurjaan puoleen. Asiakastyön prosessin kautta löysin rakenneratkaisuja, joita voin hyödyntää myös malliston muissa vaatemaleissa.

Kansanpuvut olivat yleensä eroteltu pyhä ja arkivaatteisiin, mutta omalla mallistollani halusin rikkoa näiden rajoja. Mallistolla halusin ilmentää kaipuuta menneeseen, aikaan jolloin emme eläneet digitaalisessa maailmassa ja yltäkylläisyydessä. Pyrin suunnittelulla etsimään toimivia, yksinkertaisia siluetteja ja rakentamaan kaavaperheen, jonka yksityiskohtia muuntelemalla voin personoida vaatteen vastaamaan asiakkaan tarpeita ja mieltymyksiä. Kaupallisuuden näkökulmasta on tärkeää, että vaate on käyttäjäystävällinen ja jokaisessa vaatekappaleessa tulisi olla jokin pieni juju, joka tekee siitä viehättävän.

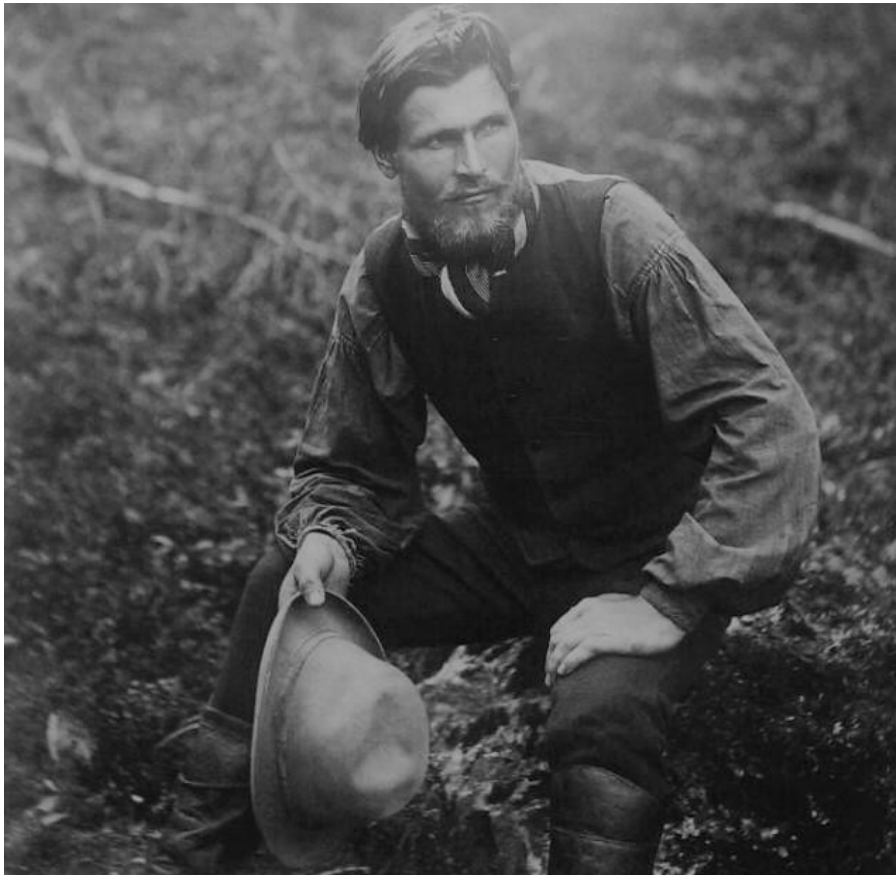
Esittelen seuraavissa kappaleissa mallistokonseptin ideointiin vaikuttaneita tekijöitä, joissa pyrin huomioimaan slow fashion –ideologiaa ja kestävän kehityksen mukaista suunnittelufilosofiaa. Kuinka toteutan aikaa kestävän ja kuluttajaystävällisen malliston?

4.1 Mustavalkokuvien nostalgiset sävyt

Mustavalkokuvat henkivät nostalgiaa ja halusin tuoda samaa tunnelmaa malliston värivalinnoissa esille.

28

Inspiraatiota värimaailmaan hain Ilidko Lehtisen ja Pirkko Sihvon Rahwaanpuku teoksen (2005) kansanpukuihin liittyvästä valokuvamateriaalista, josta eniten minua puhutti vuonna 1984 Vehnerjärvellä kuvattu nuori isäntä juhlapuvussaan (ks. Kuva 12). Valokuvassa mies istuu rennosti mättähällä juhlapuvussaan ja lähdin miettimään, miten saisin vangittua malliston vaatteisiin samanlaista rentoa karismaa. Päätin panostaa mallistossa selkeisiin linjoihin, laadukkaisiin materiaaleihin ja hillittyihin sävyihin. Etsin Pantone värikartasta mustavalkokuvissa esiintyviä sävyjä ja laadin mallistolle värikartan (Kuva 13). Värivalinnoissa pyrin yksinkertaisuuteen, klassisuuteen ja ajattomuuteen. Värit toimivat niin kesällä kuin talvella ja värejä on helppo yhdistellä keskenään.

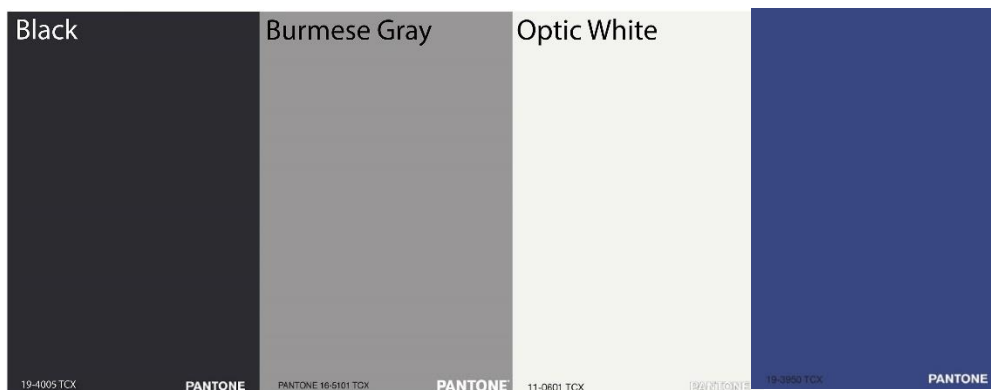

Kuva 11. inspiraatiokuva. (Lehtinen & Sihvo, 2005, 154)

Kansanpuvuissa yleiset, raidalliset kankaat olivat mielestäni liian vahvoja visuaalisesti ja halusin pidättäytyä minimalismissa värikartan suhteen. Kyselytutkimuksen mukaan kohderyhmäni suosii eniten tummia sävyjä.

29

Tehosteväriksi valitsin klassisen ultramariinin sinisen, sillä sininen väri oli miesten vaatteissa erityisen arvostettua Suomessa 1700-luvulta lähtien, mikä professori Kaukosen (1985) mukaan johtui karoliinisotilaiden asepuvun ja valtion virkapukujen väristä. Väriä voisin käyttää tehosteena esimerkiksi saumojen tikkauksissa. Mallistokonseptia on tarkoitus viedä tulevaisuudessa eteenpäin ja haaveissa olisi toteuttaa mallistolle myös asustevalikoima. Asusteiden suunnittelussa voisin leikitellä rohkeasti värien kanssa rikastuttaen malliston ilmettä.

KUVA 12. Malliston värikartta. (Tahvanainen, 2017)

4.2 Yhteinen vartalo

30

Mallistoa varten perehdyin myös naisten kansanpuvun ominaisuuksiin (ks. Liite 2). Miesten pukineiden lailla yhdistäviä tekijöitä ovat luonnonkuitumateriaalit, leikkuumenetelmät ja pyhä- ja arkivaatteiden kahtiajako.

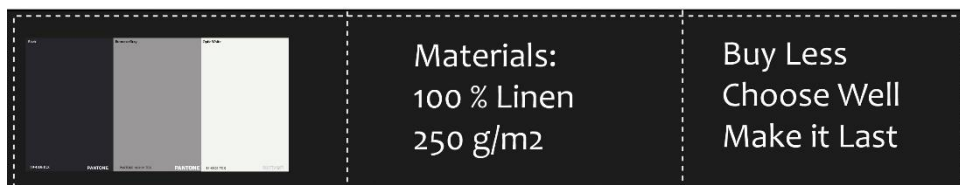
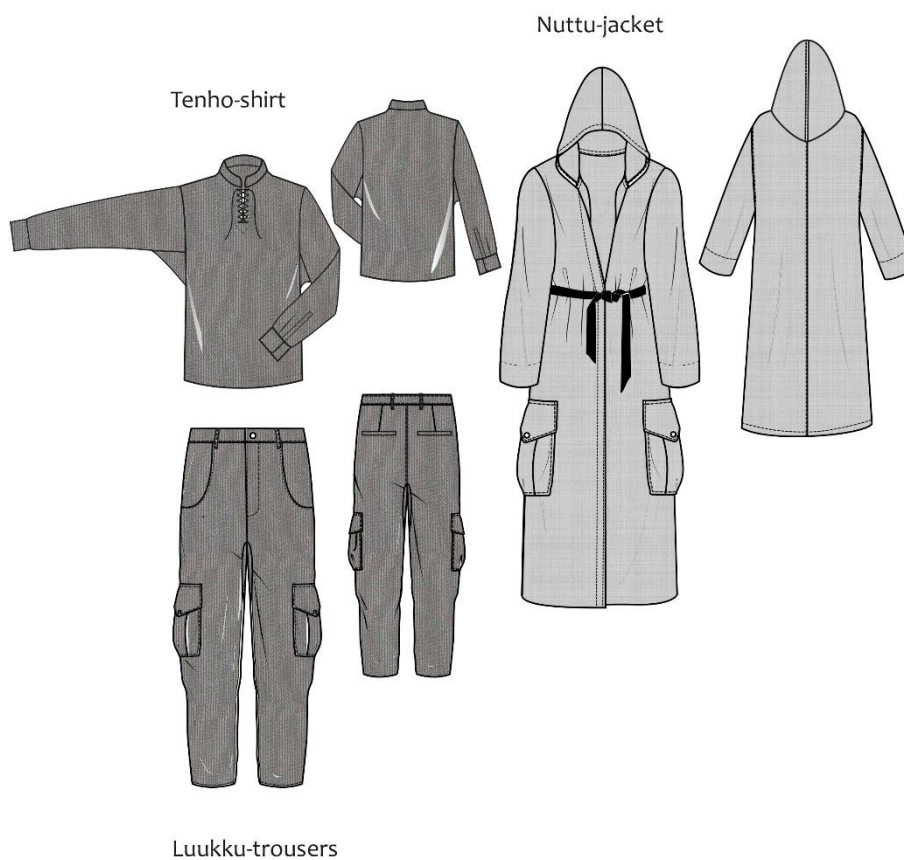
Naisten pukujen olennainen osa oli runsaasti laskostettu suorakaiteen muotoinen hame, kun taas miehet käyttivät erilaisia housuja. Ero naisten ja miesten pukujen välillä oli selkeä. Lähdin asiakastyön toteutuksen jälkeen miettimään, voisiko sama paitamalli toimia sekä naisilla että miehillä? Tästä lähti ajatus sukupuolineutraalien basic-vaatteiden suunnittelemiseen. Mielestäni nykyajan kontekstissa selkeä erottelu miesten ja naisten vaatteisiin on vanhanaikaista, sillä viime aikoina on käyty kiivasta keskustelua naisten- ja miesten välisestä tasa-arvosta. Sukupuolien tasa-arvoaate heijastuu myös pukeutumiseen.

Esimerkiksi brittiläisen uutistoimiston, The Guardian artikkelin Joy of Unisex: The Rise of Gender Neutral Clothing (2017) mukaan sukupuolineutraalit vaatteet ovat nousussa aikuisten vaatetuksessa. Muodin huippusuunnittelijat, kuten Rick Owens ja J.W Anderson ovat toteuttaneet menestyksekkäitä, sukupuolineutraaleja vaatemallistoja ja trendi näkyy myös halpavaateketjujen, kuten H&M ja Zaran mallistoissa. Artikkelissa kerrotaan unisex-vaatteiden kysynnän noususuhdanteen johtuvan siitä, että se on keino ilmentää omaa tyyliä ja valinnanvapautta, joita eivät enää määrittele vanhanaikaiset käsitykset sukupuolirooleista. Mielestäni on kiehtovaa leikitellä ajatuksella pariskunnasta, joka jakaa vaatekaapin sisällön keskenään.

Asiakastyön kautta aloin visioimaan malliston muita vaatekappaleita ja löysin mallistolle sisältöpohjaa.

Mallistokonseptin tavoitteena on henkiä ajatusta yhteisestä vartalosta jonka ihmisinä jaamme, ilman sukupuolierottelua. Hyödyntämällä samaa pohjakaavaa ja yksinkertaisia geometrisia muotoja mallisto on tuotannollisesti kannattava. Yksinkertaisia vaatteita on nopea valmistaa. Pidentämällä esimerkiksi Tenho-

paidan helmaa ja lisäämällä pitkät halkiot sivusaumoihin, vaatteesta tulee huomattavasti erilainen ja feminiinisempi. Malliston perusvaatteet (ks. Kuva 14) toimivat ikään kuin pohjana suunnittelijan ja asiakkaan väliselle yhteistyölle. Tavoite on ottaa asiakas mukaan suunnittelutyöhön, jossa personoin vaateen asiakkaan toiveiden mukaisesti. Miltä Nuttu-takki näyttäisi esimerkiksi kellotetuilla hihoilla? Entä miltä vaatteet näyttäisivät tehostevärillä toteutetuilla tikkauksilla? Varioimalla malliston perusvaatteita voin toteuttaa lukuisia erityyisiä malleja.

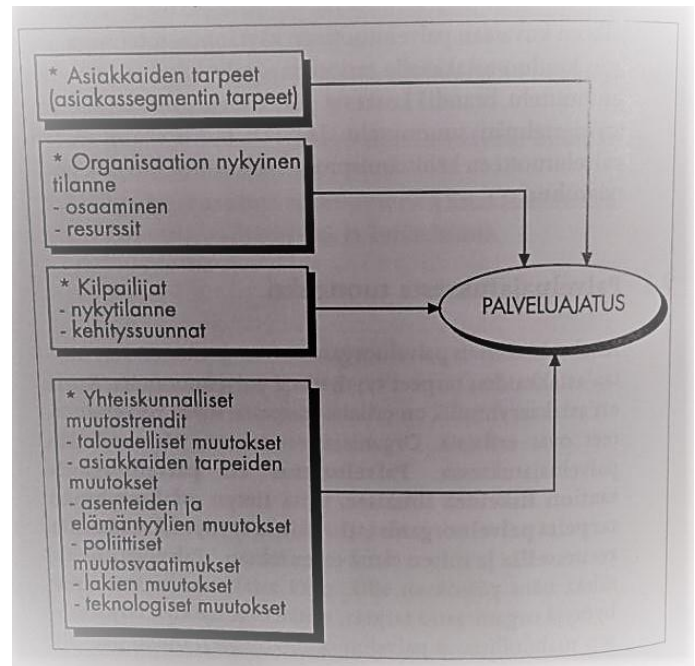

Kuva 13. Malliston unisex vaatteet. (Tahvanainen, 2017)

4.3 Malliston jatkokehitys ja palveluajatus

Asiakastyön toteutuksen myötä heräsi ideoita oman vaatemerkin perustamiselle. Asiakkaan osallistaminen suunnitteluun avasi idean oman brändin toiminta-ajatuksesta. Tuire Ylikosken (1999, 216) mukaan toiminta-ajatus on luonteeltaan pysyvä, suuria linjoja antava. Nämä linjat selkeentyivät asiakastyön myötä. Palveluajatus puolestaan ilmaisee tapoja, joilla yritys toimii ja saavuttaa tavoitteensa.

Palveluajatuksessa on tärkeää olla realistinen, sillä ne tulee muotoilla osaamisen ja resurssien pohjalta (ks. Kuvio 4).

Kuvio 4. Palveluajatuksen muotoutumiseen vaikuttavat tekijät. (Ylikoski Tuire, 1999, 216)

Mallistokonseptissa pyrin huomioimaan kohderyhmän tarpeet, joissa nettikyselyn (ks. Liite 1) mukaan ihmiset kokivat hankalaksi löytää istuvia, moneen käyttöön soveltuvia persoonallisia vaatteita. Peräti kolmaosa nettikyselyyn vastaajista olivat harkinneet ostavansa mittatilausvaatteita, mutta vaatevalintoihin vaikutti kyselyn mukaan eniten hinta (ks. Liite 1). Näistä lähtökohdista aloin pohtimaan vaatemerkilleni palveluajatusta, jonka tavoitteena on tyydyttää kohderyhmän tarpeet huomioiden omat, käytettävissä olevat resurssini. Moderneja, kansanperinteitä henkiviä vaatteita ei ole tarjolla, joten kyseessä voisi olla potentiaalinen markkinarako. Alakulttuureja edustavien ihmisten keski-ikäistyessä heidän asenteensa ja elämäntyylinsä muuttuvat, mikä heijastuu myös pukeutumiseen. Peräti 69,8 % vastaajista kertoivat että vaateostoksia tehdään harkiten. Yhteiskunnallisissa muutostrendeissä on havaittavissa kaipuuta yksinkertaisempaan elämään ja ihmiset ovat entistä tietoisempia vaatetusteollisuuden aiheuttamista

ongelmista, mikä ilmenee esimerkiksi tukimuskyselyyn vastanneiden arvomaailmasta. Uniikkia, käsintehtyä ja lähituotettua vaatetta arvostettiin korkealle (ks. Liite 1), mutta tuotteen hinta tulisi pitää maltillisena.

Vastaajista 34,1 % olivat ostaneet mittatilausvaatteen ja peräti 29,9 % olivat kiinnostuneita hankkimaan personoidun vaateen, mutta sen teettäminen koetaan kalliiksi. Nettikyselyn avoimissa vastauksissa ilmaistiin muun muassa kyllästymistä iänikuisiin ja laaduttomiin trikoovaatteisiin ja tilalle toivottiin kestäviä, perinteikkäitä ja pelkistettyjä vaatteita. Eräs vastaajista ilmaisi toivovansa nykypäivän vaatetarjontaan ”jotain henkilökohtaisempaa”. Voisinko minä suunnittelijana tulla asiakkaiden tarpeita vastaan?

33

Palveluajatuksista tuotteeksi

Tuire Ylikosken (1999, 215) mukaan asiakaskeskeisen palveluorganisaation tavoitteena on tuottaa asiakkaiden tarpeet tyydyttäviä palvelutuotteita. Kohderyhmän tarpeita ovat laadukkaat, perinteikkäät, lähituotetut ja pelkistetyt vaatteet, jotka toimisivat useissa eri elämäntilanteissa. Kohderyhmä arvostaa uniikkia, käsintehtyä tuotetta, jolla voi ilmaista omaa persoonaansa ja ryhmään kuuluu sekä miehiä että naisia, jonka olen huomionut suunnittelemalla mallistokonseptiin molemmille sukupuolille sopivia perusvaatteita. Näistä perusvaatteista asiakas valitsee mieleisen mallin, jota voimme personoida osallistavalla suunnittelulla asiakkaan toiveiden mukaisesti. Vaatteita olisi saatavissa standardimitoilla (S/M, L/XL), mutta halutessaan asiakas voi ostaa myös mittojen mukaan toteutetun vaateen. Yksinkertaisista geometrisista muodoista koostuvia kaavoja on kohtalaisen tehokasta kuositella mittojen mukaisesti ja vaateen hinta määräytyisi käytettyjen materiaalien ja työmäärän mukaan. Hinnoittelun perusteet tehdään asiakkaalle selväksi tuotetta tilatessa ja tavoite on pitää yrityksen toiminta mahdollisimman läpinäkyvänä. Perusvaatteiden pituuksia, taskuja, kauluksia ynnä muita yksityiskohtia muokkaamalla voin toteuttaa asiakkaalle kustannustehokkaasti uniikin tuotteen. Malleihin olisi myös mahdollista saada esimerkiksi tehostetikkauksia, kirjailuja tai niittikoristeita käytettävien resurssien mukaan. Tilaustuote mahdollistaa myös sen, että yrittäjänä minun ei tarvitse pitää isoa varastoa yllä, vaan tuotteita valmistetaan tilausten mukaan.

Yritysidea kiteytyy suomalaiseen käsityöhön, perinteiden kunnioittamiseen, laatuun, klassiseen suunnitteluun ja monikäyttöisyyteen. Yritysidean mainostamisessa voin hyödyntää sosiaalisen median kanavia ja tuoda kerronnan lisäksi visuaalisin keinoin suunnitteluun vaikuttaneita inspiraation lähteitä esille. Asiakastyöstä otetuissa tunnelmakuissa (ks. Liite 5) pyrin tuomaan esille asiakkaan kokemaa mielihyvää tuotteesta korostaen elämyksellistä puolta mittatilausvaatteesta. Tunnelmakuissa tulen jatkossakin korostamaan vaatteiden henkilökohtaisuutta ja ainutlaatuisuutta, pyrkien vangitsemaan asiakkaan kokeman fiiliksen tuotteesta. Tuotteiden on tarkoitus tarjota kulutushyödykkeen lisäksi mahdollisuus kokea jotakin ainutlaatuista osallistumalla tuotteen suunnitteluun. Tätä kautta tuote saa myös lisäarvoa.

Uhkana yritysidean toteutumiselle ovat resurssit, sillä liikkeelle on lähdettävä vaatimattomista oloista. Resurssijani ovat tällä hetkellä kerrostalo-asunto ja ompelukone, joten työskentelytilat ovat vaatimattomat. Asiakastyön toteutus kuitenkin osoitti, että laadukkaan mittatilausvaatteen toteutus ei ole mahdotonta, eli idea on konkreettisesti ja realistisesti toteutettavissa. Ongelmia tulee ilmenemään kuitenkin silloin, jos tilauksia tulee kerralla kymmenittäin. Asiakkaat joutuvat odottamaan tuotteiden valmistusta kauan, mutta sarjatyön kautta ja kokemuksen lisääntyessä uskon pystyväni tehostamaan valmistusprosessia. Lisäksi hinnoittelu tulee olemaan haastavaa, sillä asiakkaille pitää perustella tarkoin miksi heidän kannattaisi maksaa merkittävästi enemmän toteuttamistani vaatteista verrattuna halpavaateketjujen tuotteisiin. Markkinoinnissa minun tulee korostaa mitä lisähyötyjä asiakas saa tilaamalla tuotteen minulta. Näitä ovat esimerkiksi laatu, personoinnin mahdollisuus, tuotteen käännettävyys, käsityöläisyys, lähituotanto ja suomalainen design.

4.4 Brändäys

35

Logoa suunnitellessa minulle oli selvää, että yrityksen nimeksi tulee Niekka. Niekka on vanhassa suomalaisessa kirjasuomessa esiintyvä sana, jolla tarkoitetaan taituria tai mestaria (Kielikello, 2014). Törmäsin Niekka-termiin useita vuosia sitten lukiessani vanhoja suomalaisia kansansatuja ja eräs kaveri puhutteleekin minua nykyisin "raatoniekkana". Niekka on terminä sukupuolineutraali, mikä kuvastaa Tenho-malliston tuotteiden sopivuutta sekä miehillä että naisille. Taituruus näkyy tuotteiden laadussa, sillä saumarakenteiden huolellisuus mahdollistaa tuotteiden käyttämisen myös nurinpäin. Vanha suomalainen sana Niekka kielii myös tuotteiden inspiraation lähteestä, suomalaisesta kansanperinnehistoriasta.

Logon suunnittelussa lähdin liikkeelle pohtimalla, minkälaista mielikuvaa haluan logolla ilmentää. Tavoitteena oli kuvastaa Tenho-malliston rouheutta, perinteikkyyttä, rentoutta ja suoraviivaisuutta ripauksella rock-henkisyyttä. Vaikeinta oli löytää toimiva fontti, jossa tulisi ilmi perinteikkyyys modernilla twistillä. Useiden epäonnistuneiden kokeiluiden jälkeen löysin Scars-nimisen fontin, josta sain luotua oman version kuvankäsittelyohjelmalla muokkaamalla (ks. Kuva 15, 35).

Suunnittelemani logon hyviin puoliin lukeutuu myös se, että siitä voi toteuttaa pienillä resursseilla sabluunan vaatteisiin ommeltavia tuotelappuja varten. Niskaan- tai sivusaumoihin ommeltavat tuotelaput valmistetaan malliston vaatteiden valmistuksesta syntyneistä leikkuujätteistä ja logo painetaan sabluunan läpi laadukkaalla kangasvärillä. Myös kokolaput on tarkoitus toteuttaa samalla periaatteella. Saumojen huolitteluun käytettävä kangasväri saa tällöin myös toisen hyödyllisen käyttötavan, eikä minun tarvitse tilata tuote- tai kokolappuja erikseen. Logon painaminen tuotteisiin käsin toimii polttomerkkinä ja takeena sille, että

tuote on valmistettu eettisin ja ekologisin menetelmin Suomessa. Se toimii myös henkilökohtaisena signeerausena hankaloittaen tuotteen kopioimista.

36

Messuja ja markkinatapahtumia varten toteutan myyntiin standardimittaisia vaatteita pieniä eriä, joihin suunnittelin kierrätyspahvista toteutettavat hinta- ja tuotelaput. Hinta- ja tuotelaput halusin pitää käsin täytettävänä voidakseni hyödyntää samaa pohjaa useissa eri tuotteissa. Niekka-vaatemerkin tuotevalikoimaa on tarkoitus kasvattaa hiljalleen vaatteista asusteisiin, joten käsin kirjoitettava tuotelappu tuntui järkevimmältä vaihtoehdolta. Tarkoitus on myydä tuotteita kansainvälisesti, minkä takia tuote- ja kokolaput on suunniteltu englanniksi. Logojen ja tuotelappujen suunnittelemisen oli aikaa vievää, sillä en omaa kovin kummoisia graafisen suunnittelijan taitoja. Onnistuin kuitenkin omasta mielestäni välittämään Niekka-vaatemerkin sisällön logo- ja tuotelappujen visioinnissa. Logo on selkeä, erottuu mielestäni massasta ja mikä tärkeintä, koen logon omakseni. Logo on tärkeä osa yrityksen brändiä, mutta loppujen lopuksi yrityksen maineen määrittävät asiakkaat. Saadakseni asiakkaita minun tulee pohtia huolellisesti viestintää ja markkinointia. Haasteena tulee olemaan vision, mission ja yritysten arvojen välittäminen kohderyhmälle. Seuraava tavoite on löytää muutama asiakas toimimaan viestinviejänä, sillä yrityksen maine ja imago määräytyy asiakkaiden saamien kokemusten mukaan. Lähipiirissäni toimii esimerkiksi useita metal-musiikkia soittavia artisteja, joiden kanssa voisin tehdä yhteistyötä. Toteuttamalla näyttäviä artistivaatteita saisin tarvittua näkyvyyttä ja samalla voisin laajentaa mallistokonseptin sisältöä näyttäviin, showstopper-vaatteisiin yhteistyössä toisen luovan alan taiteilijan kanssa.

Logo

Size tags (leftover fabric)

KUVA 15 Logo, koko- ja tuotelappuideat. (Tahvanainen, 2017)

Product tag (Recycled cardboard)

5 LOPPUPOHDINTA JA ARVIOINTI

37

Työn tavoitteena oli luoda kansanpuvun historiaa ja suomalaisia perinteitä henkivä mallistokonsepti, jonka kasuaalit vaatteet toimisivat saumattomasti nykyajan elämässä. Tutkimustyössä koin inspiroivammaksi entisaikaisen suhtautumistavan vaatteisiin; jokaisella yksityiskohdalla oli oma merkityksensä ja vaatteet valmistettiin säästeliäästi ja huolellisesti. Mielestäni on tärkeää, että määrän sijaan panostaisimme laatuun myös vaatesuunnittelun näkökulmasta. Tämän johdosta lähestyin mallistokonseptia minimalismin kautta ja pyrin jatkossakin suunnittelemaan vaatteita, jotka olisivat monikäyttöisiä, laadukkaita ja ajattomia. Perehtyminen slow fashion-ideologiaan, zero-waste leikkuuseen ja kansanpukujen historiaan avasivat minulle uudenlaisia näkemyksiä vaatesuunnitteluun ja työn kautta löysin sen, mitä olen etsinytkin; oman suunnittelijaidentiteettini.

Tutkin kestävän kehityksen periaatteiden ja asiakastyön kautta mallistokonseptin mahdollisuuksia. Löysin ratkaisuja kansanpuvun historiasta ja ideologista pohjaa hain nykyajan muodin ilmiöistä ja arvoista. Todensin nettikyselyllä havaitun kohderyhmän vaatevalintoihin vaikuttavia tekijöitä ja tutkin osallistavalla asiakastyön suunnittelulla mallistokonseptin ideoita. Soveltamalla tietoa ja opintojeni aikana kertynyttä ammatillista osaamista, löysin tulevaisuuden Niekka-vaatemerkille vakaat lähtökohdat.

Haastavinta oli suunnitella molemmille sukupuolille toimivia vaatteita, sillä olen aikaisemmin suunnitellut lähinnä naistenvaatteita. Malliston on tarkoitus olla suppea palvellen laajaa kohderyhmää miehistä naisiin, mikä vaikeuttaa suunnittelutyötä. Lisäksi suunnittelutyössä tuli ottaa huomioon käytettävissä olevat pienet resurssit. Asiakkaan osallistamisen kautta löysin uudenlaisia ajatuksia mallistokonseptin toteutuksen suhteen ja yhteistyö oli palkitsevaa. Opin näkemään tutkimus- ja asiakastyön kautta pienten yksityiskohtien merkityksen uudesta perspektiivistä ja löysin itselleni toimivimman tavan suunnitella. Osallistavasta

suunnittelutyöstä saatu positiivinen palaute yhdessä nettikyselyn tulosten kanssa kielii siitä, että mallistokonseptin kaltaisille, kansallisia perinteitä henkiville ja personoitaville vaatteille voisi olla tulevaisuudessa kysyntää.

38

Olisin saattanut saada aiheeseen enemmän syvyyttä, mikäli olisin kaventanut aihepiiriä. Aihealueen laajuus vaikeutti työn etenemistä ja malliston visuaalinen sisältö jäi vajaavaksi. Totesin kuitenkin, että slow fashion-ideologian mukaisesti on parempi suunnitella vaatteita harkitusti, entä suunnitella kattava mallisto perusvaatteista juhlavaatteisiin vain näyttävyyden vuoksi. Haluan kasvattaa malliston sisältöä hiljalleen osallistamalla kohderyhmän henkilöitä suunnitteluun mukaan varmistaakseni tuotteiden laadun ja toimivuuden käytännössä. Nettikyselystä saatuja tuloksia tulen hyödyntämään jatkossakin vaatemalleja suunnitellessa ja lisäksi kysely antaa arvokasta tietoa siitä, millaisin menetelmin minun kannattaa markkinoida tuotteita kohderyhmälle. Seuraava tavoite on kasvattaa malliston sisältöä juhla- ja näyttäviin asukokonaisuuksiin yhteistyössä artistien kanssa ja mielessäni siintää jo mielikuvat veistoksellisista juhla-asuista. Tulen lisäämään mallistoon väriä asusteiden muodossa hyödyntäen saatua oppia ja inspiraatiota suomalaisesta kansanpuvusta.

Tenho-mallistokonseptissa halusin panostaa laatuun määrän sijaan ja asiakastyön toteutus on esimerkki onnistuneesta, huolellisesta suunnittelusta ja toteutuksesta. Asiakastyönä toteutettuun Tenho-paitaan tulen tekemään pieniä muutoksia asiakkaalta saadun palautteen perusteella parantaakseni tuotteen käytettävyyttä. Tärkeintä minulle on kuitenkin se, että asiakas kokee tuotteen omakseen ja osallistavan suunnitteluprosessin kautta onnistuin lisäämään vaateen tunnearvoa. Lisäksi löysin keinoja, joiden avulla pystyn toteuttamaan laadukkaita tuotteita kotikutoisin menetelmin. Niekka-vaatemerkin tavoitteena on rakentaa kestävää kiintymystä vaatteisiin ja mielestäni onnistuin tutkimustyön kautta rakentamaan vakaat pohjat brändin jatkokehittämistä varten.

Opinnäytetyön myötä oman brändin ja malliston ideoiden juuret ovat kasvaneet syvälle identiteettiini vaatesuunnittelijana. Tutkimusmatka kansanpuvun historiaan ja nykyajan ilmiöihin oli oman ammatillisen kehittymisen kannalta palkitsevaa ja inspiroivaa. Tutkimustyön myötä löysin itselleni oman polun, jota pitkin voin kulkea kohti omaa uraani vaatesuunnittelijana vaalien kestävän kehityksen periaatteita.

LÄHTEET

Niinimäki Kirsi 2011. From Disposable to Sustainable. The complex interplay between Design and Consumption of textiles and clothing. Aalto Yliopisto. Unigrafia, Helsinki.

 Niinimäki Kirsi 2013. Sustainable Fashion. New Approaches. Aalto Yliopisto. Unigrafia, Helsinki.

Anttila, Pirkko 2007. Realistinen evaluaatio ja tuloksellinen kehittämistyö. Akatiimi Oy, Hamina.

Lehtinen Ildiko. Sihvo Pirkko 2005. Rahwaan puku. Näkökulmia Suomen kansallismuseon kansanpukukokoelmiin. Museovirasto-Vammalan kirjapaino Oy, Helsinki.

Kaukonen, Toini-Inkeri 1985. Suomalaiset kansanpuvut ja kansallispuvut. WSOY, Porvoo.

Gwilt Alison. Rissanen Timo 2011. Shaping Sustainable Fashion. Changing the way we make and use clothes. Routledge, London.

Ylikoski Tuire 1999. Unohtuiko asiakas? Toinen uudistettu painos. Ky-palvelu Oy. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu.

U.T Sirelius 1990. Suomen kansallispukujen historia. Kansallisteos. 2.painos. Painotalo Anson Oy, Helsinki.

INTERNET LÄHTEET

Jyväskylän yliopisto 2017. Aineistohankintamenetelmät. [verkkojulkaisu]. 2017-10-27. [viitattu 2017-11-15.] Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistohankintamenetelmat/havainnointi-eli-observointi-osallistuminen-ja-kenttaetyoe>

Keski-Uusimaa 2011. Kansanpuku ei ole kansallispuku. [verkkojulkaisu]. 2011-2-21. [Viitattu 2017-11-15.] Saatavissa: <http://www.keski-uusimaa.fi/artikkeli/22517-kansanpuku-ei-ole-kansallispuku>

Linotte, 2011. Tietoa kasvikuiduista. [verkkojulkaisu]. Viitattu [2017-11-30.] Saatavissa: <http://www.linotte.fi/content/12-tietoa-kasvikuiduista->

Markkola Matti 2015. Suomalaiset tekivät H&M:lle kaikkien aikojen källin. Ilta-Sanomat 2015-3-14.[verkkojulkaisu]. [Viitattu 2017-11-15]. Saatavissa: <https://www.is.fi/mystyle/art-2000000898353.html>

Saner Emine 2017. Joy of Unisex : The Rise of Gender-neutral clothing. The Guardian 2017-10-4.

[verkkajulkaisu] [viitattu 2017-11-20.] Saatavissa:

<https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2017/sep/04/joy-unisex-gender-neutral-clothing-john-lewis>

Suomen käsityö museo 2015. [verkkajulkaisu]. [Viitattu 2017-10-15]. Saatavissa:

<http://www.craftmuseum.fi/kansallispukukeskus/kansallispuku.htm>

Suomen tekstiili ja muoti 2014. Zero waste – kaavoitustekniikalla säästetään merkittäviä määriä

kangasta. [verkkajulkaisu]. Uutiset 2014-8-14. [Viitattu 2017-11-25.] Saatavissa:

<https://www.stjm.fi/uutiset/zero-waste-kaavoitustekniikalla-saastetaan-merkittavia-maaria-kangasta/>

Suominen Pauliina. Tunnistatko rikkaan? Näin varallisuus näkyy Suomessa. [verkkajulkaisu]. Me naiset 2015-9-20. [Viitattu 2017-11-28.] Saatavissa:

https://www.menaiset.fi/artikkeli/ajankohtaista/tunnistatko_rikkaan_nain_varallisuus_nakyy_suomessa

Sysimaa 2017. Sysimaa järjestää pakannalliset messut! [verkkajulkaisu]. [Viitattu 2017-10-15].

Saatavissa: <http://pakanallisetmessut.fi/>

Tavi Susanna 2014. Sputnik ja muut niekat. [verkkajulkaisu]. 2014-4-1. Viitattu [2017-11-30.] Saatavissa:

<http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=2754>

KUVALÄHTEET

Kuva 1. Suomen käsityö museo 2015. [verkkojulkaisu]. [Viitattu 2017-10-15]. Saatavissa:

<http://www.craftmuseum.fi/kansallispukukeskus/kansallispuku.htm>

42

Kuva 2. Von Wright, 1860. [Viitattu 2017-10-15]. Saatavissa: <https://raisala.fi/perinne-wanhatpuvut.html>

Kuva 3. S.A. Keinänen, 1876. [Viitattu 2017-10-15]. Saatavissa: <https://raisala.fi/perinne-wanhatpuvut.html>

Kuva 7. Button and snap, 2014. Easy tutorial: How to sew a french seam. [verkkojulkaisu]. 22-08-2014. [Viitattu 2017-10-15].

Saatavissa: <https://www.buttonandsnap.com/how-to-sew-a-french-seam/>

Kuva 9. Lehtinen Ildiko. Sihvo Pirkko 2005. Rahwaan puku. Näkökulmia Suomen kansallismuseon kansanpukukokoelmiin. Museovirasto, Helsinki. Vammalan kirjapaino Oy, 154.

Taulukko 1: Miesten puku 1700- ja 1800-luvuilla.

Taulukossa käytetyt kuvalähteet on poimittu seuraavasta teoksesta:

Ildiko Lehtinen. Pirkko Sihvo 2005. Rahwaan puku. Näkökulmia Suomen kansallismuseon kansanpukukokoelmiin. Museovirasto, Helsinki. Vammalan kirjapaino Oy.
Piirokset: Annikki Vormala

Kuva 1 : s. 153 Miehen paita. Jaala.

Kuva 2 : s. 157 Miehen pyhäpaita. Viipurin ja Johanneksen pitäjät.

Kuva 3 : s. 180 Liivi raidallista, puolivillaista kotikutoista kangasta. Säkylä.

Kuva 4 : s. 166 Housut.

Kuva 5 : s. 197 Selästä vartalonmukainen viitta lampaanmustaa sarkaa. Joutseno.

Kuva 6 : s. 187 Lyhyt takki, röijy, raidallista puolivillaista kangasta. Längelmäki.

Liite 2: Naisten puku 1700-ja 1800-luvuilla.

Liite 2 taulukossa käytetyt kuvalähteet on poimittu seuraavasta teoksesta:

43

Ildiko Lehtinen. Pirkko Sihvo 2005. Rahwaan puku. Näkökulmia Suomen kansallismuseon kansanpukukokoelmiin. Museovirasto, Helsinki. Vammalan kirjapaino Oy.
Piirokset: Annikki Vormala

Kuva 1 : s. 36 Naisen paita. Joutsa.

Kuva 2 : s. 37 Naisen hankkipaita. Etelä-Häme

Kuva 3 : s. 40 Tytön paita. Mouhijärvi.

Kuva 4 : s. 57 Punaolkaiminen hartiusshame edestä ja takaa. Kaukola-Käkisalmi.

Kuva 5 : s. 68 Nyöritettävä punainen liivi Piikkiöstä.

Kuva 6 : s. 74 Uudenkirkon savakkonaisen topattu röjy, kohtu, on leikattu miehen takin kaavoin.

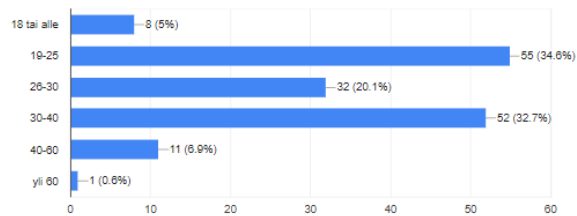
LIITTEET

Liite 1. Nettikyselyn kysymykset ja vastaukset.

44

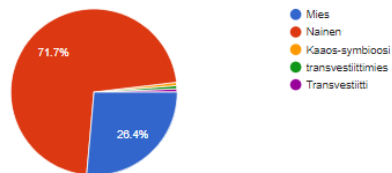
Ikä

159 responses

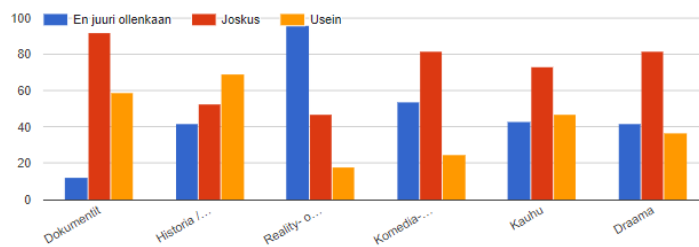

Sukupuoli

159 responses

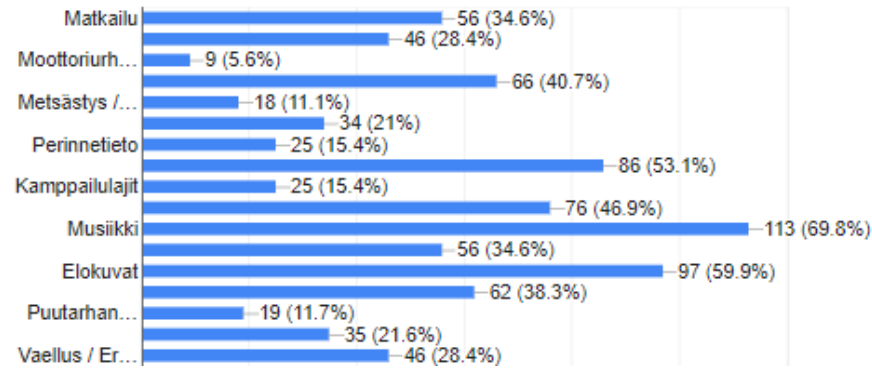

Minkälaisia tv-ohjelmia seuraat?

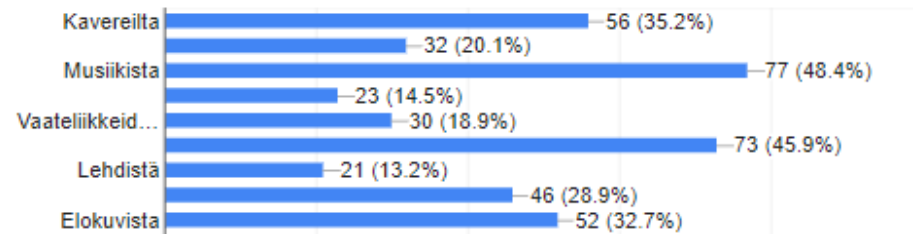
Mitkä ovat harrastuksesi / kiinnostuksen kohteitasi?

162 responses

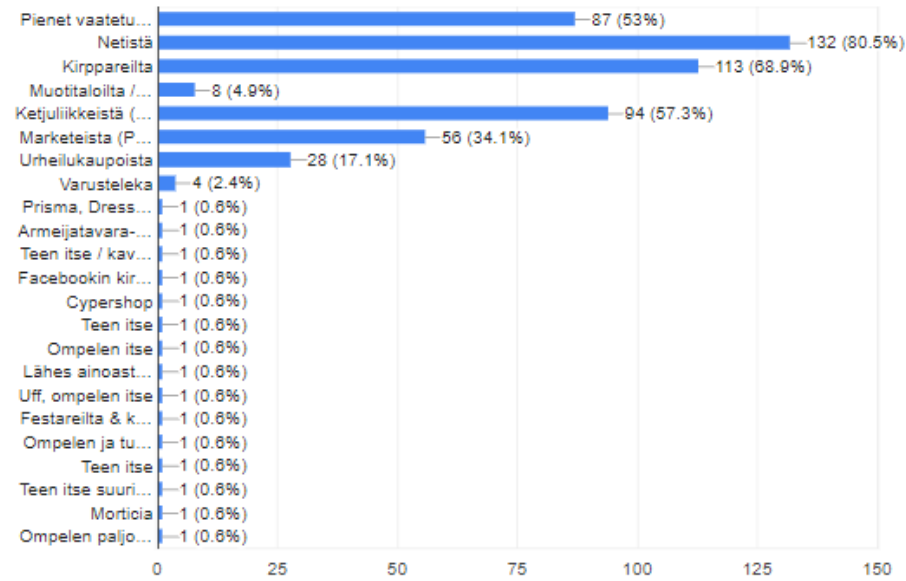
Mistä yleensä saat vaikutteita uusiin vaateostoksiin?

159 responses

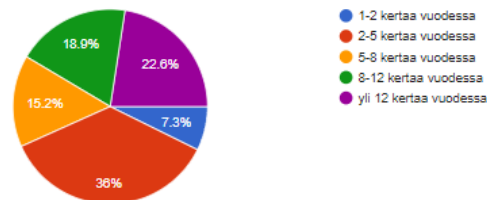
Mistä ostat vaatteita?

164 responses

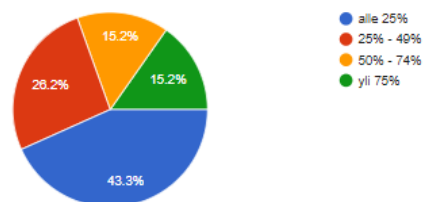
Kuinka usein ostat vaatteita vuodessa?

164 responses

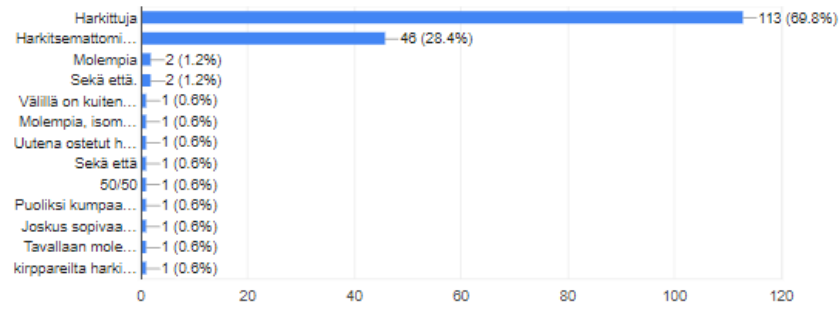
Arvioi: Kuinka suuri osuus omistamistasi vaatteista on ostettu netistä?

164 responses

Ovatko suurin osa vaatehankinnoistasi harkittuja vai harkitsemattomia?

162 responses

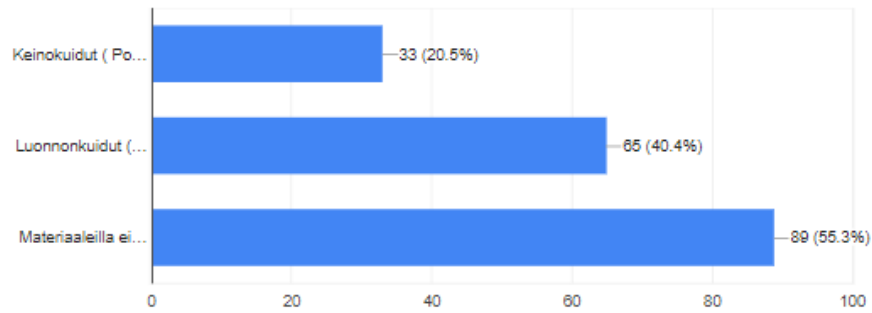
Mitä värejä suosit omassa pukeutumisessasi?

160 responses

Mitä materiaaleja suosit omassa pukeutumisessasi?

161 responses

Miten kuvailisit tyyliäsi? Minkä tyyppisiä vaatteita käytät usein?

152 responses

Käytännöllinen (2)
Alternative (2)
Gootti (2)
Rento ja käytännöllinen
Sekatyyli. Vaikutteita eri vuosikymmeniltä. Haluan erottua hienovaraisesti .
Siisti, käytännöllinen, operaattorimainen, sotilaallinen. Farkut, villapaita. Reisitaskuhousut, huppari.
Metallihenkinen.
Metalli/gootti lienee lähimpänä tyyliä, vaikka ei nekään nyt ihan vastaa. Kauluspaitoja, nahkahousuja, raitahousuja ja hameita.
Bändihuppareita ja mustia farkkuja, talvella nahkatakki
Militantti ja käytännöllinen tyyli
Tuunattuja housuja ja bändipaitoja. Kaljaa juodessa pitää olla krustiliivi.

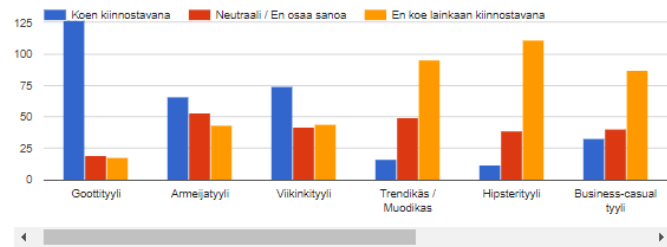
☐ #1

☐ #2

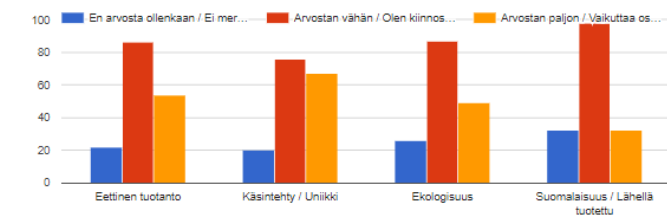
☐ #3

☐ #4

Alla on listattu erilaisia tyyliä. Valitse yksi ruutu, joka kuvastaa suhtautumistasi kyseiseen tyyliin.

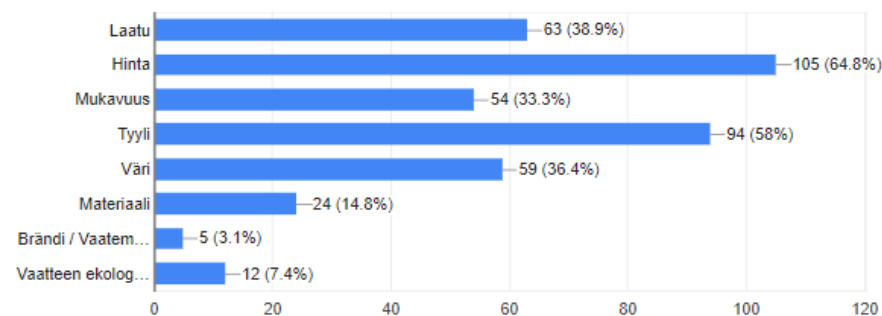

Kuinka paljon arvostat seuraavia asioita vaatetuksessa?

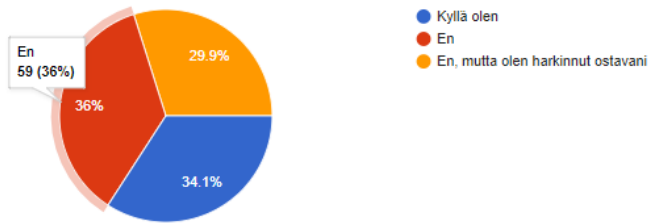
Valitse allaolevista vaihtoehtoista kaksi, jotka vaikuttavat eniten päätöksiisi vaateostoksilla.

162 responses

Oletko koskaan ostanut mittatilausvaatteita?

164 responses

Jos olet ostanut mittatilausvaatteen, minkälainen vaate oli kyseessä? Olitko tyytyväinen tuotteeseen?

63 responses

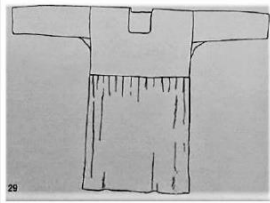
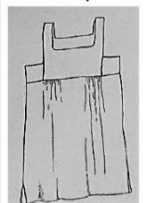
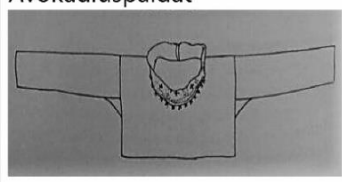

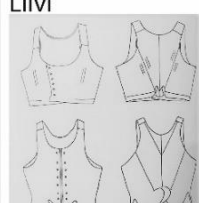
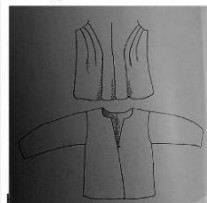
Liivit ja joo.
Puku, ollut käytössä yli 10v joten kaippa sitä tyytyväinen on.
Puku, kyllä.
Ylioppilasmekko kyllä,olin tyytyväinen vaikka hajosi samana iltana
Ihan oikea mittatilaustuoteostos oli musta liivi. En ollut ihan tyytyväinen, koska mittausohjeita seuraamalla sai makkarankuoren. Lisäksi se oli valmistettu Pakistanissa. Kerran ostin mittatilaussaappaat Suomesta. Ne on hyvät.
Mittatilauspuku, mittatilaustakki, kauluspaitoja. Olen ollut tyytyväinen.
Nahka-shortsit. Kyllä olin. Hyvä oli käydä päiväkaljalla Reinot jalassa.
Olen ostanut netistä historiallisia vaatteita, joiden istuminen on vähän sattumakauppaa. Suomalaisen räätälin tekemä kansallispuku oli hurjan huono. Suomalaisella suutarilla tehdyistä jalkineista toiset oli huonot ja toiset hyvät.
Puku, olin

Jos saisit suunnitella oman vaatteen, minkälainen ja mihin käyttötarkoitukseen se olisi? Kuvaile lyhyesti.

132 responses

Hyvin tehty ja laadukas miesten päällystakki. Ehkä. Sarkaa tai nahkaa. Semmoinen viileiden ilmojen valinta. Hakisın yleishenkeä lähimenneisyydestä, kun tavara tehtiin keskimäärin huomattavasti paremmin kuin nykyään. Ajatuksena tarjota kivan näköistä ja toimivaa vaatetta, joka kestää pitkään kulutusta ja vanhenee arvokkaasti. Se, että maksettaisiinko moisesta, on toinen kysymys.
Housut. Tyylikkääts mutta käytännölliset. Esim. perus camot joista tehty erikoisemmat ja monipuolisemmat, mutta pidetty tyyli miesmäisenä goottipoikamaisuuden sijaan. Ei esim. renksuja yms jotka jäävät kiinni joka paikkaan.
Takki ulkoiluun/eräilyyn/metsästykseseen.
Utilitaärinen, vähäeleinen, tyylikäs. Mustana
Ohut aluspaita tuulenpitävällä etupuolella ja hengittävällä takaosalla ilman tekokuituja, arkiseen syys- ja talvipyöräilyyn.
Vaateen jota pystyisi käyttämään "business casual" tilanteissa mutta olisi silti mukava päällä
Karvainen luotiliivi. Etupuoli karhuntaaljaa, takapuoli sudentalja. Hupun päällä suden pää, silmien paikalla ledivalot, jotta näkee touhuta.
Käytännöllinen, mukava päällä, ajaton, kestävä

LIITE 2. Naisten puku 1700–1800-luvulla

 Naisten puku (1700-1800 luvulla)			
Vaate	Yleistä tietoa	Materiaalit	Yksityiskohdat
Arkkipaita 	<ul style="list-style-type: none"> - Vapaa-ajan vaate (työ- ja pyhäpäivät olivat erikseen) - Ommeltiin usein kotikutoisesta pellavasta tai palkkioina saaduista kankaista - Paitamateriaali määräitiin paidan käyttötarkoituksen. Karkeampia materiaaleja käytettiin yleensä työpaitoihin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Karkea pellava/hamppukangas - Kotimainen aivina (erittäin hieno, pitkäkuituinen pellavakangas) - Ulkomainen palttinakangas 	<ul style="list-style-type: none"> - Avara pääntie, jota kurottiin pienemmäksi soljilla - Kainalokiilat, avohihat - Työpaidoissa usein sivuhalkiot - Alosassa saatettiin käyttää karkeaa kangasta (jälki hameen alle piiloon=) - Väljä istuvuus
Hankkipaita 	<ul style="list-style-type: none"> - Pitovaate, käytettiin usein lyhyiden ylisten ja päällevedettävän vyötäröhameen kanssa. - Yleisesti tunnettu vaatekappale myös Keski-Euroopassa 	<ul style="list-style-type: none"> - Karkea, valkaisuamaton pellavapalttina / toimikas 	<ul style="list-style-type: none"> - Ommeltu yhdestä kangaspalasta kahtia taivuttamalla - Olkaimellinen vaate - Poimutettu tai täysin suora
Avokauluspaidat 	<ul style="list-style-type: none"> - 1700-luvun lopulla ja 1800-luvun alussa paidat olivat avaria pääntietä - Erilaisia malleja, kauluksellisia ja kauluksettomia - Avara pääntie peitettiin arkisin usein huivilla - Naiset omistivat muutaman kappaleen pyhäkäyttöön tarkoitettuja, koristeltuja paitoja 	<ul style="list-style-type: none"> - Pellavapalttina - Valkaistu / Valkaisuamaton 	<ul style="list-style-type: none"> - Laaja pääntie poimutettiin tai vedettiin kurenauhoilla poimulle - Säätölaisten kaula-aukoista pursui esiin poimutettuja, pitsikoristeisia röhkelöitä - Pystykaulus edestä ja takaa hieman laskostettu - Kaulus ja rintahalkio on usein koristeltu reikäkompeleilla
Hameet 	<ul style="list-style-type: none"> - Erilaisia malleja: Vyötäröhame, hartiushame, hurstuthame, liivihame - Rahvas pukeutui kotikutoisiin kankaisiin, säätölaisten oikeus ostaa ulkomailta tuotuja kankaita - Raidallisia tai yksivärisiä - Nilkkapituinen, keskellä edessä halkio - Käytettiin usein esiliinan kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> - Villakankaat (sarka ja verka) - Pellava (vyötärökaitale) 	<ul style="list-style-type: none"> - Kapeasta kankaasta ommeltiin neljä hameen pituista kangaspalaa ja poimutettiin vyötärölle - Toisinaan vyötärölle lisättiin pellavakangaskaitale kallisarvoisen villan säästämiseksi - Kangasta säästettiin myös käyttämällä huonompaa kangasta etukappaleella, joka jäi usein esiliinaan peittoon
Liivi 	<ul style="list-style-type: none"> - Kurenyörein varustetut liivit olivat käytössä jo 1600-luvulta alkaen - Kurenyörin olivat usein varauden kohde arvokkaiden materiaalien vuoksi - Valmistettiin ammattilaisten toimesta - Liivin leikkaus noudatti tarkkaa kaavaa joka säästi kalliita kankaita - 1800-luvun alussa napit yleistyivät kiinnityksessä - Lyhyitä ja lantiomittaisia malleja 	<ul style="list-style-type: none"> - Hienot villakangaslaadut - Sametti - Pellava (vuorikangas) - Nyörinreilät hopeaa - Myöhemmin napitus, tinaa tai hopeaa - Yksivärisiä, raidallisia ja kuviollisia 	<ul style="list-style-type: none"> - Liivit olivat 1700-luvulla pitkäliepeisiä - Selkäkappaleiden keski- ja sivusaumojen alaosaan muodostui kaksinkertaiset laskoskörtit, jotka tukkiompeleiden avulla nostettiin pystyyn - Lantiopituinen, tyköistuva. - Laskoskörtillä saatiin väljyyttä - Liivi oli vuorattu pellavakankaalla
Röjy 	<ul style="list-style-type: none"> - Rikhaaniröjyjä käyttivät kansannaiset, regarniröjyjä olivat rahvaalla käytössä - 1800-luvulla tulivat muotiin lyhyet spenser röjyt - Varhaisimmat tiedot röjystä 1600 luvulta - Ommeltiin pääasiassa ostokankaista - Selkäkappaleet liivin tavoin trapetsimaisiin laskoksiin koristeltuja 	<ul style="list-style-type: none"> - Erilaiset villakankaat (sarka, verka) - Pellava - Yksivärisiä, kuvioituja ja raidallisia - Musta röjy punaisen tai vihreän hameen ja punaisen liivin kanssa oli juhla-asu 	<ul style="list-style-type: none"> - Nauhaparit etuliepeissä toimivat kiinnittimenä - Liivin kaltainen leikkaus, takana körttilaskokset - Hihat olivat istutetut ja kapenivat ranteisiin - 1700 luvun röjyissä hihat olivat suhteellisen lyhyet ja selkäkappaleet melko leveät - Avara pääntie

LIITE 3. Mallistolakana.

clothing and accessories

TENHO
no seasons

COLLECTION SHEET

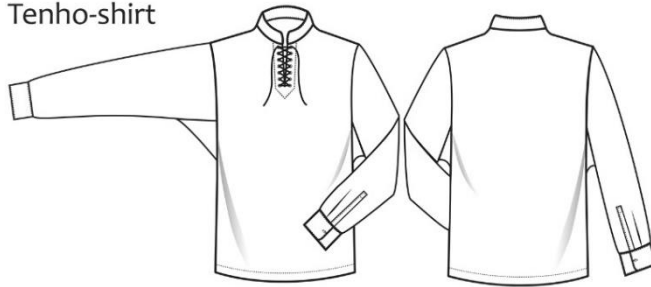
BASICS

Buy Less
Choose Well
Make it Last

Materials:
100 % Linen
250 g/m²

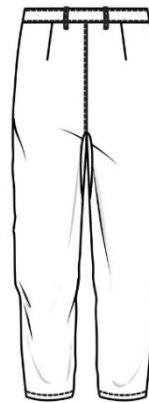
Tenho-shirt

Riihi-hoodie

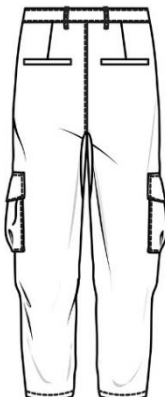
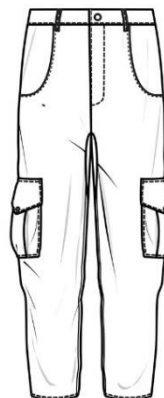
Kaatio-trousers

Nuttu-jacket

Luukku-trousers

LIITE 4. Malliston basic-vaatteet väreissä. Mallistolakanan ulkoasua muokattu (vrt. LIITE 3.)

53

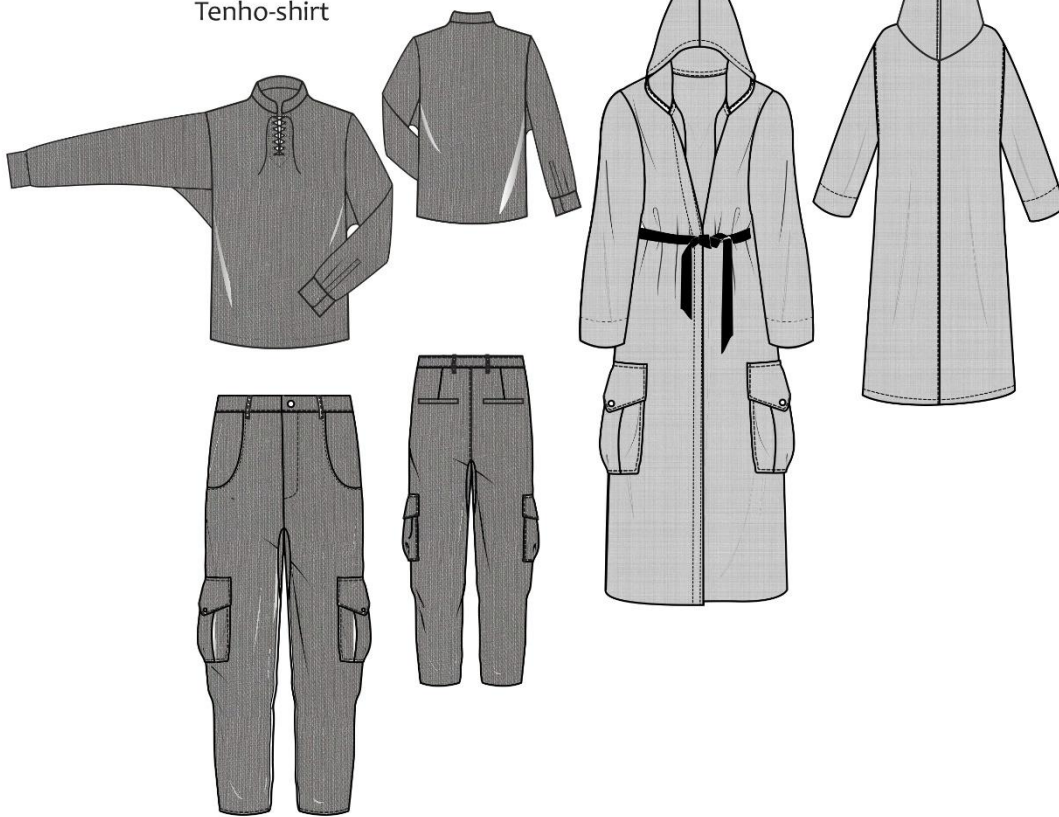

TENHO
no seasons

COLLECTION SHEET
BASICS

Nuttu-jacket

Tenho-shirt

Luukku-trousers

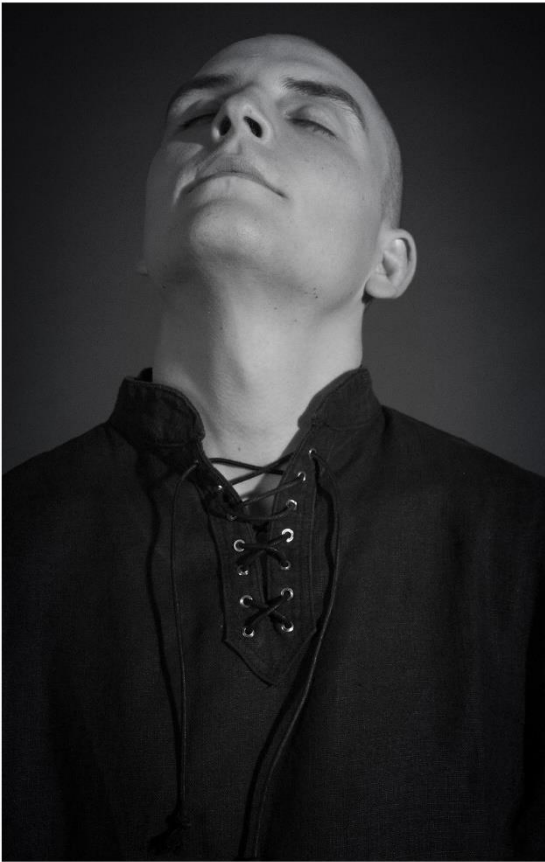

Materials:
100 % Linen
250 g/m2

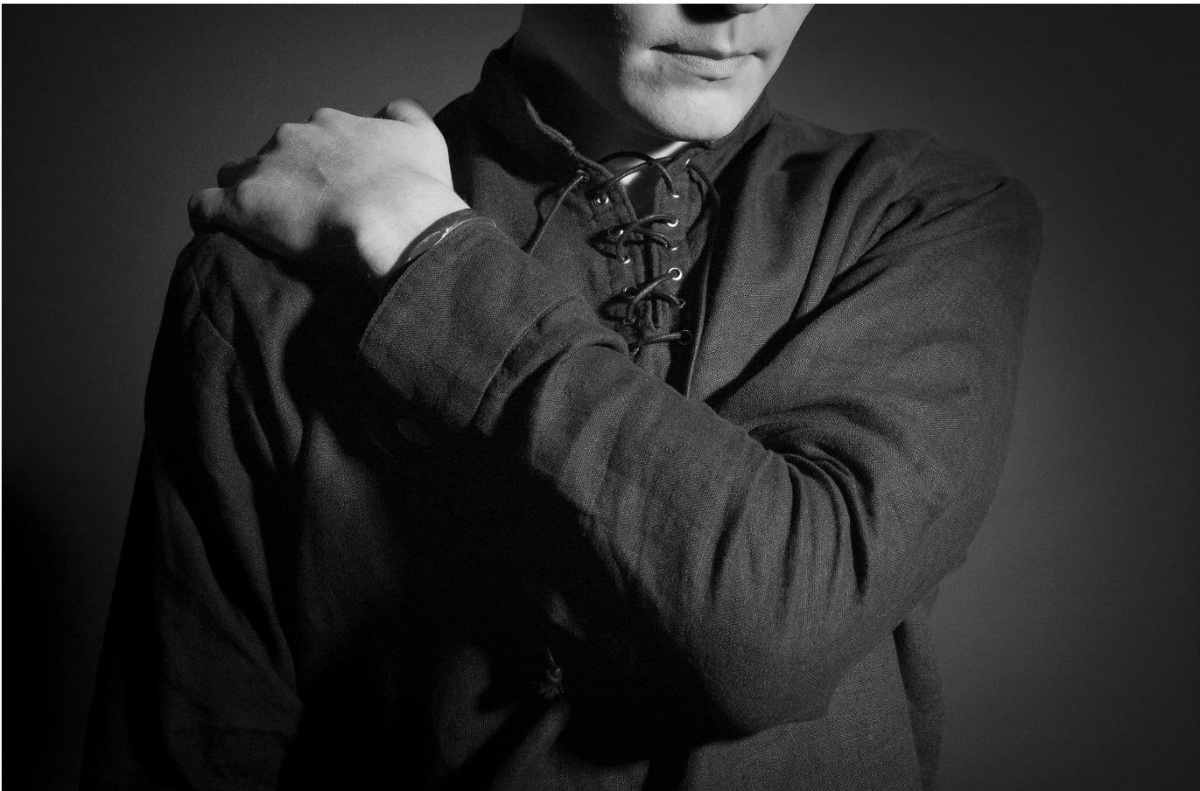
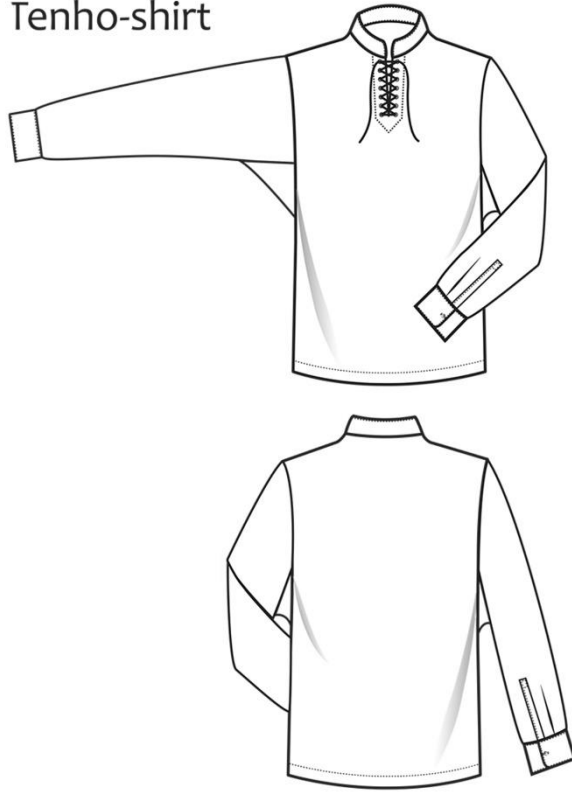
Buy Less
Choose Well
Make it Last

LIITE 5. Tunnelmakuvat toteutetusta asiakastyöstä.

54

Tenho-shirt

Malli: Petteri Ketola
Valokuvaaja: Laura Tahvanainen.

LIITE 6. Asiakastyytyväisyystutkimus.

1. Olitko tyytyväinen vaatteeseen? Mikä oli ensivaikutelmasi paidasta?

Olen erittäin tyytyväinen vaatteeseen. Minulla oli alusta asti selvä kuva mielessäni, millaisen paidan haluan. Lopputuote vastaa tätä visiota täydellisesti, joten ensivaikutelmani oli erittäin positiivinen.

2. Miltä paita tuntuu päällä? Koetko vaateen omaksesi? (Onko tuotetta helppo yhdistellä muiden vaatekappaleiden kanssa?)

Paita istuu päälle, kuin nakutettu. En ole havainnut ajattelevani missään tilanteessa, että jokin paikka olisi kirraava / ahdistava. Paidan suunnittelu lähti omasta tarpeesta ja siitä tuli sellainen, jonka halusinkin, joten todellakin koen vaateen omakseni. En ehkä lähtisi paitaa käyttämään 3-raitaverkkareiden jne kanssa, mutta muuten paitaa on helppo yhdistellä vähän kasuaalimmasta tyylistä juhlavampaan asukokonaisuuteen.

3. Minkälaisissa tilaisuuksissa tulet käyttämään paitaa?

Tulen käyttämään paitaa ensisijaisesti juhlavaatteena häissä, juhlissa, festareilla/keikoilla jne. Koska vaate on hieno ja ainoa laatuaan, en halua käyttää sitä kotona turhanpäiten.

4. Minkälaisena koit suunnitteluprosessiin osallistumisen? Toiko suunnitteluprosessiin osallistuminen vaatteelle lisäarvoa?

Suunnitteluprosessi sujui saumattomassa yhteistyössä ja suunnittelija osasi hahmottaa visioni haluamasta perinnepaidan mallista hyvin. Prosessiin osallistuminen loi tunne-yhteyden vaatteeseen, koska jaoin siihen näkemykseni siitä, minkä haluan. Myös käsin tehty, ”uniikki”, tuo rahassa mittaamatonta lisäarvoa.

5. Minkälaisena koet suunnittelijan kansanpuvuista inspiraatiota ottavan mallistokonseptin?

Koen ajan hengen olevan vahvasti perinteitä ja kansallis-identiteettisiä asioita suosiva, joten suunnittelijan mallistokonsepti kuulostaa tarjoavan sitä jotain, mikä on pitkään jäänyt unholaan ja jonka uudelleenherättämiselle on todellakin tarvetta. Huonolla suunnittelulla tosin voi saada vaatteista liian karikatyyrimäisiä, jolloin niillä ei ole niinkään käyttöarvoa, muuten kuin näytelmässä yms. Tärkeintä on mielestäni saada tähän hetkeen ”kadulle” ja käytäntöön sopivia vaatteita, ei kostyymeja.

6. Suositteletko palvelua ja tuotetta muillekin?

Kyllä ja olen jo suositellutkin.

7. Onko sinulla paidan suhteen kehitysideoita? Jos tilaisit uuden tuotteen, millainen se olisi?

Kaula-aukko voisi olla syvempi. Nyörien avaaminen/kiinni laitto on yksin hieman vaivalloista. Voisin uuteen perinnepaitamalliin kokeilla erilaista kaulusmallia, hihansuun leikkausta tai paidan alaosaan jonkinlaista vahviketta, joka toisi näköä. Myös tähän kyseiseen malliin voisi kokeilla tehostusta esim vaihtamalla sauman langan väriä joksikin, joka erottuu hyvin kankaasta.

8. Heräsikö sinulla muita ajatuksia vaateen ja/tai mallistokonseptin suhteen? VAPAA SANA.

Ihmisiä on erilaisia, mutta itselläni toimii minimalismi. Mielestäni tätä noudattaen konseptiin saadaan jako kostyymeiden ja käyttövaatteiden välille.

